

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Ekonomiky

Bakalářská práce

Rozbor hospodaření vybrané obce

Barbora Marešová

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Barbora Marešová

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Rozbor hospodaření vybrané obce

Název anglicky

Analysis of economy selected village

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je rozbor hospodaření obce Kounice. Na základě zjištěných a od obcí poskytnutých údajů o plnění rozpočtu bude provedena analýza vývoje příjmů a výdajů a jejich následný vliv na hospodaření vybrané obce ve sledovaném období 2016– 2020. Dílčím cílem práce bude výpočet dílčích ukazatelů finanční analýzy.

Metodika

Bakalářská práce je rozdělena do tří hlavních částí. První částí je literární rešerše. Tato část práce bude založena na analýze dokumentů, s jejichž pomocí se studentka seznámí se stavem řešené problematiky. Základním pramenem bude odborná literatura.

Praktická část práce bude založena na analýze finančních výkazů hospodaření obce Kounice. Nedílnou součástí praktické části bude výpočet příjmů a výdajů na jednoho obyvatele obce a dalších vybraných ukazatelů finanční analýzy.

Třetí, závěrečná část práce, bude obsahovat formulace výsledků práce a případné návrhy a doporučení.

Doporučený rozsah práce

30 – 50 stran

Klíčová slova

Hospodaření obce, územní samosprávný celek, veřejný sektor, dotace, rozpočtový proces, analýza příjmů a výdajů obce

Doporučené zdroje informací

- ČMEJREK, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.
- HORZINKOVÁ, E. – NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-263-9.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KRUNTORÁDOVÁ, I. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
- PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-21-9.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Bc. Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rozbor hospodaření vybrané obce" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2022

Barbora Marešová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Bc. Ing. Jiřímu Čermákovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při zpracování této práce. Poděkování patří také mé rodině, zejména mé mamince, která při mně stála po celou dobu studia.

Rozbor hospodaření vybrané obce

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou hospodaření konkrétní obce Kounice v okrese Nymburk v horizontu let 2016 až 2020. V teoretické části jsou na základě literární rešerše popsána a vysvětlena základní teoretická východiska dle předních českých i zahraničních autorů. Autorka popisuje způsob fungování veřejné správy v rámci veřejného sektoru a systém finančního hospodaření obce a jeho možnou klasifikaci. V závěru kapitoly jsou uvedeny postupy teorie finanční analýzy, které prostřednictvím základních matematických operací vytvářejí ekonomické ukazatele, jenž je možné využít při komparaci různých obcí či různých období. Analytická část práce využívá teoretické poznatky a vyhodnocuje hospodaření obce Kounice v daném časovém horizontu. V několika případech jsou výsledky konfrontovány s finančními výsledky obdobně velkých obcí v regionu. Práce si klade za cíl vyvodit rozbor hospodaření obce Kounice, upozornit na případné nedostatky a navrhnout vhodná opatření, které by mohly dopomoci nejen ekonomické stabilitě a finančnímu zdraví obce, ale i k vyššímu životnímu blahobytu. Dle získaných poznatků vykazuje obec stabilní hospodaření bez využití cizích zdrojů financování. Přesto má potenciál více pracovat s dotačními prostředky, které by mohly být využity k financování kapitálových výdajů.

Klíčová slova: Hospodaření obce, Územní samosprávný celek, Veřejný sektor, Dotace, Rozpočtový proces, Analýza příjmů a výdajů obce

Analysis of economy selected village

Abstract

The bachelor's thesis deals with the management of a specific village Kounice in the district of Nymburk in the period from 2016 to 2020. The theoretical part is based on a literature research that describes and explains the basic theoretical background according to leading Czech and foreign authors. The author describes the way public administration operates within the public sector and the system of financial management of the municipality and its possible classifications. At the end of the chapter, the procedures of the theory of financial analysis are presented, which through basic mathematical operations create economic evaluation indicators that can be used in the comparison of different municipalities or different periods. The analytical part of the thesis uses theoretical knowledge and evaluates the real data management of the village Kounice in a given time horizon. In several cases, the results are confronted with the financial results of similarly large municipalities in the region. The thesis aims to derive an analysis of the management of the village Kounice, draw attention to possible shortcomings and propose appropriate measures that could help not only to the economic stability and financial health of the village, but also to higher welfare. According to the acquired knowledge, the municipality shows stable management without the use of foreign sources of financing. Nevertheless, it has the potential to work more with grant funds that could be used to finance capital expenditures.

Keywords: Management of the municipality, Municipality, Public sector, Donations, Budget process, Analysis of income and expenditure of municipality

Obsah

1 Úvod.....	15
2 Cíl práce a metodika	16
2.1 Cíl práce	16
2.2 Metodika práce.....	16
3 Obec součástí systému veřejné správy	20
3.1 Veřejná správa.....	20
3.2 Obec	22
3.2.1 Postavení a působnost obce	22
Orgány obce.....	23
Zastupitelstvo obce	24
Rada obce	24
Starosta	25
Obecní úřad.....	25
Majetek obce.....	25
3.3 Finanční hospodaření obce.....	26
3.3.1 Rozpočtová soustava.....	26
3.3.2 Rozpočet obce.....	28
3.3.3 Struktura rozpočtu.....	28
3.3.4 Příjmy obce	30
3.3.5 Výdaje obce	34
3.4 Teorie finanční analýzy	36
3.4.1 Horizontální a vertikální analýza	36
3.4.2 Analýza poměrových ukazatelů.....	36
3.4.3 Analýza ukazatelů na obyvatele	39
4 Vlastní práce	40
4.1 Představení obcí	40
4.1.1 Městys Kounice	40
4.1.2 Ostatní obce	41
4.1.3 Vývoj počtu obyvatel zkoumaných obcí	43
4.2 Analýza hospodaření obce	44
4.2.1 Analýza hospodaření obce v roce 2016	44
4.2.2 Analýza hospodaření obce v roce 2017	47
4.2.3 Analýza hospodaření obce v roce 2018	51
4.2.4 Analýza hospodaření obce v roce 2019	55
4.2.5 Analýza hospodaření obce v roce 2020	58

4.3	Analýza poměrových ukazatelů obce Kounice	62
4.3.1	Ukazatele rentability	62
	Rentabilita aktiv (ROA).....	62
	Rentabilita vlastního kapitálu (ROE).....	63
	Rentabilita tržeb (ROS)	64
4.3.2	Ukazatele zadluženosti	65
	Celková zadluženost (Debt Ratio)	65
4.3.3	Ukazatele likvidity	66
	Běžná likvidita	66
	Pohotová likvidita	67
	Okamžitá likvidita.....	68
4.3.4	Autarkie	68
	Ukazatel Autarkie	69
4.4	Souhrnná finanční analýza	69
4.4.1	Příjmy obce Kounice v letech 2016–2020	70
4.4.2	Výdaje obce Kounice v letech 2016–2020	71
4.4.3	Daňové příjmy na obyvatele	73
4.4.4	Výdaje na obyvatele.....	74
4.4.5	Přijaté transfery na obyvatele	75
5	Závěr.....	77
6	Seznam použitých zdrojů	81
6.1	Seznam knižních zdrojů	81
6.2	Seznam elektronických zdrojů	83
6.3	Seznam zdrojů vstupních dat analýzy	83
6.3.1	Kounice	83
6.3.2	Poříčany	83
6.3.3	Horoušany	84
6.3.4	Kostomlaty nad Labem	84
6.3.5	Semice.....	84
6.3.6	Vývoj počtu obyvatel (data k 1. 1. 2021, odpovídající k 31. 12. 2020) ...	84
7	Přílohy.....	85

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma členění veřejné správy	21
Obrázek 2: Struktura obecních orgánů	24
Obrázek 3: Rozpočet obce v rámci soustavy fondů.....	27
Obrázek 4: Rozpočtové určení daní platné od 1. 1. 2021	31
Obrázek 5: Rozmístění sledovaných obcí.....	41

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel zkoumaných obcí v letech 2016–2020	43
Graf 2: Příjmy obce Kounice v roce 2016	44
Graf 3: Příjmy sledovaných obcí v roce 2016	45
Graf 4: Výdaje obce Kounice v roce 2016	46
Graf 5: Výdaje sledovaných obcí v roce 2016.....	47
Graf 6: Příjmy obce Kounice v roce 2017	48
Graf 7: Příjmy sledovaných obcí v roce 2017	49
Graf 8: Výdaje obce Kounice v roce 2017	50
Graf 9: Výdaje sledovaných obcí v roce 2017.....	51
Graf 10: Příjmy obce Kounice v roce 2018	52
Graf 11: Příjmy sledovaných obcí v roce 2018	53
Graf 12: Výdaje obce Kounice v roce 2018	53
Graf 13: Výdaje sledovaných obcí v roce 2018.....	54
Graf 14: Příjmy obce Kounice v roce 2019	55
Graf 15: Příjmy sledovaných obcí v roce 2019	56
Graf 16: Výdaje obce Kounice v roce 2019	57
Graf 17: Výdaje sledovaných obcí v roce 2019.....	58
Graf 18: Příjmy obce Kounice v roce 2020	59
Graf 19: Příjmy sledovaných obcí v roce 2020	60
Graf 20: Výdaje obce Kounice v roce 2020	60
Graf 21: Výdaje sledovaných obcí v roce 2020.....	61
Graf 22: Vývoj příjmů obce Kounice v rozmezí let 2016 až 2020.....	70
Graf 23: Vývoj příjmů obce Kounice v rozmezí let 2016 až 2020.....	72
Graf 24: Vývoj daňových příjmů na obyvatele v rozmezí let 2016 až 2020	74

Graf 25: Vývoj výdajů na obyvatele v rozmezí let 2016 až 2020	75
Graf 26: Vývoj přijatých transferů na obyvatele v rozmezí let 2016 až 2020.....	76

Seznam tabulek

Tabulka 1: Běžná část rozpočtu	29
Tabulka 2: Kapitálová část rozpočtu	30
Tabulka 3: Výpočet a vývoj ukazatele Rentabilita aktiv	62
Tabulka 4: Výpočet a vývoj ukazatele Rentabilita vlastního kapitálu.....	63
Tabulka 5: Výpočet a vývoj ukazatele Rentabilita tržeb	64
Tabulka 6: Výpočet a vývoj ukazatele Celková zadluženost	65
Tabulka 7: Výpočet a vývoj ukazatele Běžná likvidita	66
Tabulka 8: Výpočet a vývoj ukazatele Pohotová likvidita	67
Tabulka 9: Výpočet a vývoj ukazatele Okamžitá likvidita.....	68
Tabulka 10: Výpočet a vývoj ukazatele autarkie.....	69
Tabulka 11: Výpočet a vývoj příjmů	71
Tabulka 12: Výpočet a vývoj výdajů.....	73

Seznam použitých zkratek

a.s.	akciová společnost
apod.	a podobně
č.	číslo
č.p.	číslo popisné
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
DR	debt ratio (ukazatel celkové zadluženosti)
EAT	Čistý zisk
EBIT	Čistý zisk před zdaněním a úroky
FO	Fyzická osoba
KB	komerční banka
Kč	Koruna česká (název měny)
km	kilometr (jednotka vzdálenosti)
mil.	milion
MŠ	mateřská škola
OL	okamžitá likvidita
OSZ	okamžitě splatné závazky
PO	Právnícká osoba
r.	rok
ROA	Rentabilita aktiv
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
s.	strana
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
sb.	sbírky
SMO	Svaz měst a obcí
tj.	to je
TzVZS	Tržby z výroby, zboží a služeb
VK	vlastní kapitál
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky

ZŠ	Základní škola
ZÚSC	Základní územní samosprávné celky

1 Úvod

Zatímco účelem každého obchodního subjektu je generování zisku, účelem municipality je (jako součásti veřejného sektoru) poskytovat kvalitní službu svým občanům a zajistit jim ideální ekonomické a sociální zázemí pro jejich šťastný a spokojený život. Všem těmto lidem se zodpovídá vedení obce, které řídí a rovněž i dohlíží na její chod a aktivity. Ty jsou v mnoha případech spjaty s čerpáním finančních prostředků z obecního rozpočtu. Správné a dlouhodobé nakládání s těmito finančními prostředky pak vede k dlouhodobé prosperitě obce a ke zvýšení obecné kvality života. Dosažení tohoto cíle je ideálním stavem, ke kterému by obce měly za účelem svého rozvoje směřovat.

Tématem této bakalářské práce je analýza finančního hospodaření vybraného městyse Kounice v okrese Nymburk. Tato obec je geograficky velmi blízko hlavnímu městu Praha a díky vhodné poloze se tak v posledních letech výrazně rozrůstá jak z hlediska rozlohy, tak i počtu obyvatel. Společně s růstem rozlohy a počtu obyvatel dochází také podobně jako u jiných tzv. satelitních městeček k výraznému růstu infrastruktury a stejně tak i cen nemovitostí. Lze tedy očekávat, že i finanční ukazatele budou mít ve sledovaném horizontu let dynamicky rostoucí charakter.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je rozbor hospodaření obce Kounice v rámci okresu Nymburk. Na základě zjištěných a od obcí poskytnutých údajů o plnění rozpočtu je provedena analýza vývoje příjmů a výdajů a jejich následný vliv na hospodaření vybrané obce ve sledovaném období 2016–2020. Dílčím cílem práce je výpočet vybraných ukazatelů finanční analýzy.

2.2 Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních a vzájemně provázaných částí. První část předkládá základní teoretická východiska zkoumané problematiky, zatímco druhá předkládá samotnou analýzu zkoumané obce, které srovnává s dalšími, obdobně velkými municipalitami v blízkém okolí. Za účelem dosažení výsledků a cílů této práce je provedena analýza v rozsahu let 2016 až 2020 a částečně jsou využívány i poznatky za rok 2021, které však představují spíše komentáře odpovědných osob vedení obce.

Teoretická kapitola seznamuje čtenáře se základy systému fungování veřejné správy a funkcí obce v tomto systému. V první části je věnován prostor vysvětlení veřejné správy v rámci veřejného sektoru, představeny jsou jednotlivé orgány obce, stejně tak jako její působnost, postavení a majetek. Druhá část této kapitoly se zaměřuje na finanční hospodaření obce v rozpočtové soustavě. Představen je postupně rozpočet obce, struktura rozpočtu a následně jsou detailněji specifikovány příjmy a výdaje, přičemž zvláštní pozornost je věnována dotacím. V poslední části teoretické kapitoly je představena teorie finanční analýzy a s ní i horizontální a vertikální analýza, poměrové ukazatele (rentability, zadluženosti, likvidity a autarkie) a vybrané ukazatele sledující vývoj prvků v přepočtu na obyvatele.

V praktické části práce je v první řadě čtenář seznámen se zkoumanou obcí Kounice v rámci daného kraje. V souladu s tématem této bakalářské práce jsou blíže představeny orgány obce a její organizační struktura, přičemž zvláštní pozornost je věnována finančnímu odboru. Následně je předložena důkladná analýza rozpočtu, která se skládá ze tří částí, v nichž jsou aplikovány představené ukazatele teorie finanční analýzy.

1. Analýza vývoje hospodaření obcí v jednotlivých letech – zde je sledována zejména struktura příjmů a výdajů zkoumaných obcí, dále je provedena jejich

vzájemná komparace. Výraznější změny v obecním rozpočtu jsou průběžně komentovány. Zvolený pětiletý časový horizont finančního vývoje obce umožňuje vysvětlení hospodaření bez krátkodobých výkyvů.

2. Aplikace poměrových ukazatelů na finanční výkazy obce Kounice – ty slouží ke zjištění základní ukazatelů rentability, likvidity, zadluženosti a autarkie. Postup k jejich výpočtu je součástí metodiky, jejich teoretické aspekty jsou popsány v závěru teoretické kapitoly. Vývoj je sledován v celém časovém období let 2016–2020, avšak pouze v případě obce Kounice.
3. Souhrnná analýza sledovaných ukazatelů, přepočtených na počet obyvatel – Závěrečná součást analýzy, která se zaměřuje na přepočet daňových příjmů, výdajů a transferů na obyvatele napříč zkoumanými obcemi. Nabízí pouze základní srovnání.

Za účelem zjištění odpovídajících výsledků jsou použity následující vzorce:

Rentabilita aktiv se označuje zkratkou ROA a poměruje zisky s celkovými aktivy, jež byly investovány do podnikatelské aktivity. Odráží celkovou výnosnost kapitálu. Vývojové hodnoty ROA by neměly být nižší než 0,05.

$$ROA = \frac{EBIT}{Aktiva}$$

Rentabilita vlastního kapitálu označovaná zkratkou ROE vyjadřuje výnosnost kapitálu, kteří vlastníci vložili do podniku. Ukazatel reflektuje efektivnost vložených prostředků. Vývoj hodnoty ROE by měl být vyšší než 0,08.

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Rentabilita tržeb je označována zkratkou ROS a označuje, kolik Kč čistého zisku připadá na 1 Kč z tržeb. Optimální hodnotu lze těžko specifikovat, pohybuje se od 0,02 do 0,5 v závislosti na odvětví. V optimálním případě by měla být vyšší než 0,1.

$$ROS = \frac{EBIT}{Tržby z výrobků a služeb + Tržby ze zboží}$$

Základním ukazatelem zadluženosti je celková zadluženost, označovaná v mezinárodní literatuře jako debt ratio. Pokud hodnota v časovém horizontu roste, klesá bezpečí investorů v případě likvidace firmy. Nelze jednoznačně říct, jaká je optimální hodnota daného ukazatele, nicméně vždy by měla být nižší, než je průměr v dané ekonomické oblasti. Celková zadluženost se vypočítá podle následujícího vzorce:

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Ukazatel běžné likvidity měří budoucí solventnost podniku a v ideálním případě by jeho hodnota měla být vyšší než 1,5. Je však citlivý na strukturu zásob.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel pohotové likvidity zohledňuje v oblasti aktiv pouze peněžní prostředky a pro zachování likvidity by měl být vyšší než 1,0.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Závazky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Schopnost podniku uhradit v tuto chvíli splatné dluhy ukazuje ukazatel okamžité likvidity, který by měl mít hodnotu vyšší než 0,2.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Okamžitě splatné závazky}}$$

Autarkie je ukazatel, který formuluje schopnost firmy být soběstačnou a vzájemně porovnává výnosy a náklady. Ukazatel by měl dosahovat hodnoty vyšší než 1, pak jsou totiž výnosy vyšší než náklady.

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady na hlavní činnosti}}$$

Daňové příjmy na obyvatele jsou klíčovým faktorem s rozhodující úlohou na straně příjmů, který má vliv na finanční stabilitu zkoumané municipality a její autonomii.

$$\text{Daňové příjmy na obyvatele} = \frac{\text{Daňové příjmy v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Výdaje na obyvatele je ukazatel pro zjištění celkových výdajů obce ve srovnání s jejími obyvateli, avšak nezohledňuje věkovou či sociální strukturu obyvatel.

$$\text{Výdaje na obyvatele} = \frac{\text{Celkové výdaje v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Přijaté transfery (dotace) na obyvatele v této práci představují specifický prvek zařazený výhradně pro účely BP, který dokáže vyhodnotit efektivitu čerpání dotačních prostředků zkoumanými municipalitami.

$$\text{Přijaté transfery na obyvatele} = \frac{\text{Přijaté transfery v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Rovněž jsou navržena opatření za účelem zlepšení stávající situace a další očekávaný vývoj hospodaření obce v následujícím časovém horizontu.

V bakalářské práci je využito několik vědeckých metod. V teoretické části se jedná zejména o metodu literární rešerše. Tato část práce je založena na analýze dokumentů, s jejichž pomocí se autorka práce seznámila se stavem řešené problematiky. Základním pramenem je odborná česká i zahraniční literatura. Dále se jedná o metodu indukce, kdy je na základě více tvrzení vyvozován obecný závěr. Druhá, analytická část práce je založena na analýze finančních výkazů hospodaření obce v letech 2016–2020. V praktické části práce jsou využity vědecké metody kvantitativní analýzy, dále komparace při srovnání poznatků s ostatními obcemi a metoda syntézy při sumarizaci získaných poznatků.

3 Obec součástí systému veřejné správy

V rámci teoretické části práce jsou předložena základní teoretická východiska dané problematiky.

3.1 Veřejná správa

Stejným způsobem, jako je obec součástí systému veřejné správy, lze i veřejnou správu klasifikovat jako součást celého veřejného sektoru. Ten plní klíčovou roli v rámci národního hospodářství každé smíšené ekonomiky. V moderní společnosti zajišťuje veřejný sektor stabilitu trhu a předchází důsledkům jeho selhání. Zároveň utváří ideální podmínky pro existenci a fungování soukromého trhu. Současné fungování veřejného i soukromého sektoru v ekonomice je označováno jako smíšená ekonomika. (Peková, 2008, s. 21) Jak dále uvádí Máče (2012, s. 413), základním úkolem veřejné správy je zabezpečení veřejné služby a statků kolektivní spotřeby obyvatelstvu, založené na neziskovém principu fungování. Mezi další úkoly pak patří zabezpečení výkonu státní správy a samosprávy. Musgrave (1984, s. 58–59) pak doplňuje, že cílem veřejné správy je dosažení efektivní alokace zdrojů financí v rámci veřejného sektoru.

Jedna z nejstarších definic veřejné správy je přisuzována politologu a bývalému prezidentovi USA Woodrow Wilsonovi (1887, s. 6 – 17), podle kterého se jedná o: „*podrobný a systematický výkon veřejného práva, ve kterém je každá konkrétní aplikace práva veřejnou správou.*“¹ Proti tomu současnější a univerzálnější pojetí předkládá Thapa (2020, s. 2 – 4), který uvádí následující: „*Veřejnou správu je možné definovat jako všechny procesy, organizace a jedince, kteří jsou spojeni s výkonem právních aktů a jiných pravidel, vydaných zákonodárnými sbory, výkonnými orgány a soudy.*“²

V české odborné literatuře je veřejná správa rovněž definována řadou autorů. Nečadová (2009, s. 8) uvádí, že na veřejnou správu je možné nahlížet jako na „*soubor činností (tj. vydávání správních aktů, spravování, službu, dozor apod.) a institucí, které tuto činnost přímo či zprostředkovaně vykonávají.*“ Poněkud detailnější pojetí založené na činnosti veřejnoprávních subjektů nabízí dále Krontorádová (2015, s. 19), podle které se jedná o „*správu veřejných záležitostí, která je vykonávána ve veřejném zájmu. Veřejnou*

¹ V originále: „*Public Administration is the detailed a systematic execution of public law. Every particular application of law is public administration.*“

² V originále: „*Public administration may be defined as all processes, organizations, and individuals associated with carrying out laws and other rules issued by legislatures, executives, and courts.*“

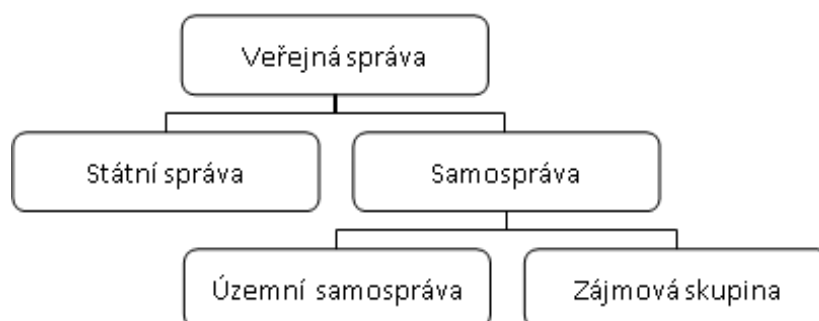
správu pak vykonávají veřejnoprávní subjekty, mezi které patří stát a nestátní subjekty, jež stát pověřil vykonáváním veřejných záležitostí. Tyto veřejnoprávní subjekty zajišťují uspokojování veřejných zájmů.“

Nutno však podotknout, že velké množství autorů se ve svých definicích shoduje na třech základních znacích veřejné správy, mezi které řadí záměrnost, trvalost uskutečňovaných činností a jejich provádění určenou organizací.³ Definici zahrnující tyto znaky pak předkládá Kadeřábková (2012, s. 17), která tvrdí, že „*správa je soubor činností majících záměrný charakter, které jsou uskutečňovány v relativně trvale organizovaných celcích, v objektivně vymezeném rámci a jež jsou zaměřeny na dosažení určitého cíle, a současně jde také o zajištění těch procesů, jimiž se správa uskutečňuje.*“

Peková (2008, s. 85) dále uvádí, že veřejnou správu je možné definovat dvěma způsoby, a to v pojetí funkčním anebo v pojetí organizačním (tzv. institucionálním). Dle výkladu funkčního pojetí lze veřejnou správu charakterizovat jako souhrn záměrných činností, které napomáhají zabezpečení úkolů ve veřejném zájmu. Úkoly pak mohou být stanoveny na úrovni státu či na úrovni územní samosprávy a spadá mezi ně převážně organizace, správa či dozor. Proti tomu organizační pojetí nahlíží na veřejnou správu jako na souhrn různých výkonných orgánů (institucí) daného státu a samospráv, které činnost veřejné správy vykonávají. Popsaná organizační uspořádání jsou v demokratických zemích součástí ústavy a jsou vázána na zákony.

Z jiného hlediska lze nahlížet na veřejnou správu jako na systém, který se skládá ze dvou dílčích subsystémů, a tedy ze státní správy a samosprávy. (Kadeřábková, 2012, s. 17) Tento systém je zachycen na obrázku č. 1 pod textem.

Obrázek 1: Schéma členění veřejné správy

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníková, 2015, s. 12

³ Tyto znaky částečně uvádí i Kruntorádová – viz výše.

Základním článkem a celkem územní samosprávy je obec. Od 90. let 20. století nabývá na významnosti obce v důsledku decentralizace státní správy a dnes je základní územní jednotkou státu. (Peková, 2004, s. 78)

3.2 Obec

Podle Nahodila (2014, s. 24) je obec „základní územní jednotkou státu, která je vymezena hranicemi obce.“ Obec má právo na svou vlastní samosprávu a je tvořena svými obyvateli, jež využívají vymezené katastrální území. V rámci smíšeného modelu, který funguje i v Česku, zabezpečují obce a města svým občanům specifické požadavky, vykonávané a plněné v přenesené působnosti. Obec dále disponuje svým vlastní majetkem a rozpočtem – v daném kontextu je definována zákonem 128/2000 sb. následovně: „Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.“ Nahodil (2014, s. 24) doplňuje, že hlavním cílem obce je uspokojování potřeb svých občanů a souvislý rozvoj území, na kterém obec leží.

Postavení a působnost obce

Obec se jako samosprávný celek rozkládá na jednom nebo větším množství katastrálních území, podle kterých je možné ji dělit na jednotlivé části. Všechny obce v Česku spadají do svých správních obvodů okresu a ty jsou zase zařazeny do vyššího územního samosprávného celku, kterým je kraj. Dle platné legislativy může obec při splnění určitých podmínek získat vyšší statut městysu, města či statutárního města. (Peková, 2008, s. 120-121) Pro získání uvedených statutů musí obec disponovat stanovenými požadavky. Označení městyse mohla obec získat pouze do roku 1954, dnes se toto označení novým obcím již neuděluje. V případě města mezi tyto podmínky patří minimální počet obyvatel, vodovod, kanalizace, místní komunikace, základní škola, pošta, sportoviště, zdravotnický personál a další znaky občanské vybavenosti. Postavení statutárního města je pak dáno pouze zákonem, nicméně v souvislosti s těmito městy nejsou dána žádná zvláštní kritéria.⁴ (Horzinková, 2013, s. 133-134)

⁴ Podle zákona 128/2000 sb., o obcích (obecní zřízení) řadíme mezi statutární města následujících 26 českých měst: Brno, České Budějovice, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Jihlava, Karviná, Karlovy Vary, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Prostějov, Přerov, Teplice, Třinec, Ústí nad Labem a Zlín.

Výše uvedená klasifikace obcí není jediným možným ani jediným užívaným způsobem, jinou možností členění může být hodnocení obcí na základě jejich přenesené působnosti. Daným způsobem jsou obce v Česku rozlišovány na: Obce – Obce s matričním úřadem – Obce se stavebním úřadem – Obce s pověřeným obecním úřadem – Obce s rozšířenou působností (Peková, 2008, s. 121)

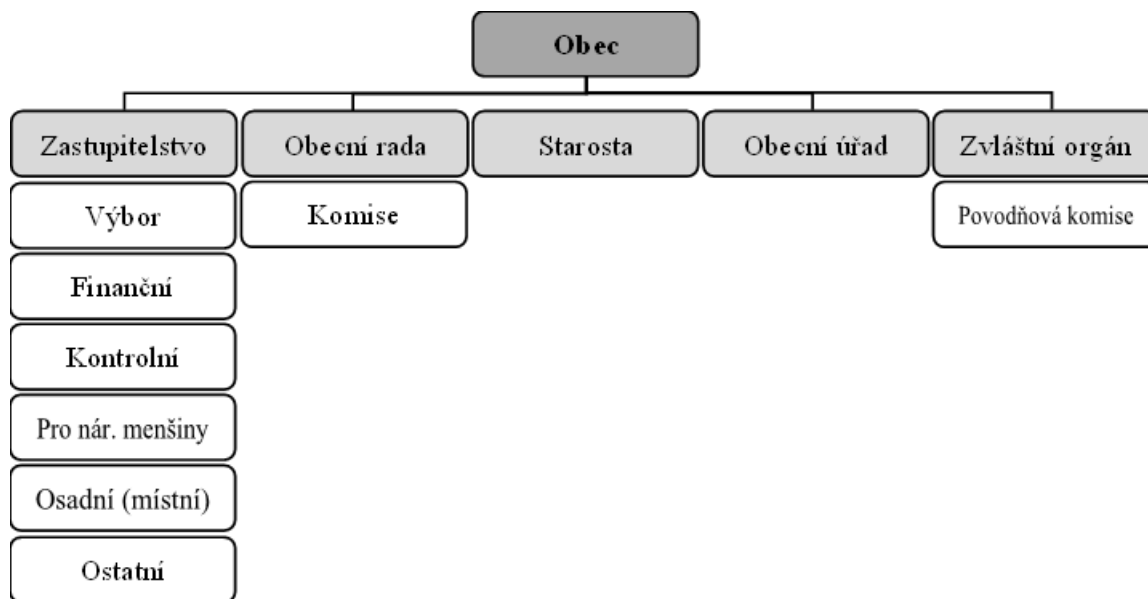
Peková (2004, s. 83) dále uvádí, že ústava ČR vymezuje funkce obcí prostřednictvím Zákona č. 128/2000 Sb., kde definuje činnost orgánů a vymezuje podíl jejich občanů na řízení daného územního celku. Každá obec pak plní jednak svou vlastní samosprávnou funkci, ale dále se podílí také na výkonu dalších přenesených funkcí:

- **Samosprávná funkce** – samostatná působnost obce při rozhodování dle zákonných pravomocí. Obec má právo na svou samosprávu a právo samostatně rozhodovat v oblastech veřejné správy a územní samosprávy. Veřejná správa je vykonávána v rámci obce prostřednictvím voleného zastupitelstva, které rozhodnutím svěřuje samotnou realizaci výkonným orgánům daného obecního úřadu.
- **Přenesená funkce** – přenesená působnost při výkonu státní správy, což umožňuje smíšený model místní samosprávy. Na výkonu přenesených funkcí se podílí výkonné orgány dané obce, přičemž v dané činnosti jsou podřízeny a kontrolovány státní správou, případně krajskými úřady a na jejich výkon je obcím vyplácen od státu určitý příspěvek. Jak dále uvádí Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. (2000), přenesenou působnost obvykle vykonává obecní úřad a jeho odbory a řadí se k ní vydávání obecních nařízení (a případně i kraje), tvorba a schvalování územního plánu, vedení evidence obyvatel a matričních knih, vydávání stavebních povolení a jiné.

Orgány obce

Orgány obce jsou stanoveny v české legislativě v rámci Zákona o obcích. Zákon dále specifikuje obcím uložená práva a povinnosti. Struktura obecních orgánů je zobrazena na obrázku č. 2 pod textem. (Horzinková, 2010, s. 161)

Obrázek 2: Struktura obecních orgánů

Zdroj: Vlastní zpracování dle Horzinková, 2010, s. 161

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je kolektivně volený orgán, který se podílí na správě daného územního celku. Má 5 až 55 členů (dle velikosti obce) a rozhodovací pravomoc, tedy oprávnění rozhodovat ve svěřených samosprávných záležitostech, ovšem ne takových, které spadají do rozhodovací pravomoci vyššího územního samosprávního celku (kraje). Zastupitelé jsou voleni na čtyřleté funkční období a kandidují jako členové politických stran, ale i jako nezávislí kandidáti. Jednání zastupitelstva jsou ze zákona veřejná a řídí se jednacím řádem, jeho setkání by se mělo konat minimálně čtyřikrát za rok. (Peková, 2008, s. 126)

V gesci zastupitelstva obce je předkládat návrhy, dotazy či připomínky na členy rady obce či další relevantní orgány. Členové zastupitelstva se podílí na schvalování rozpočtu obce, územního a regulačního plánu nebo ve věci programu rozvoje obce. Rozhodují o zřizování peněžních fondů, o zakládání a rušení organizačních složek či příspěvkových organizací a o zřizování právnických osob. Zastupitelstvo dále vydává vyhlášky a vyhláší místní referenda. Z řad členů zastupitelstva je volen starosta, místopředseda a celá obecní rada. (Čmejrek, 2008, s. 37-38)

Rada obce

Rada obce je jejím výkonným orgánem, který v samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu. Aby mohla rada obce bezproblémově fungovat, musí mít vždy lichý počet

členů, jejichž počet nesmí přesáhnout třetinu všech členů zastupitelstva. Rada obce vzniká pouze v situacích (místech), kde je voleno více než 15 členů zastupitelstva a tvoří ji starosta, místostarostové a další členové. (Peková, 2008, s. 128)

Dle Markové (2000, s. 26-27) patří mezi základní funkce rady obce zabezpečení jejího hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem, uzavírání nájemních smluv či smluv o výpůjčkách a ukládá pokuty v rámci samostatného působení obce. Rada obce dále vydává nejrůznější nařízení a funguje také jako kontrolní orgán obecního úřadu.

Starosta

Starosta obce působí jako její hlavní představitel, nicméně navenek (při styku s veřejností) má jeho funkce spíše reprezentativní charakter. Za své činnosti je starosta odpovědný obecnímu zastupitelstvu a v případě nepřítomnosti jej zastupuje místostarosta obce. (Marková, 2000, s. 27)

Marková (2000, s. 27) dále uvádí, že mezi základní funkce starosty patří svolávání a obvykle řízení zasedání zastupitelstva i rady obce. Dále odpovídá za přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok a společně s místostarostou (případně s dalšími radními) podepisuje právní předpisy obce, usnesení zastupitelstva a rady obce.

Obecní úřad

Obecní úřad je výkonným orgánem obce, jehož hlavní náplní jsou administrativní činnosti a operace. Funkci daného orgánu řídí starosta ve spolupráci s místostarosty a případně s tajemníkem – pokud je jeho funkce v obci zřízena, odpovídá za celý administrativní aparát, řídí a kontroluje pracovníky obecního úřadu, uzavírá a ukončuje pracovní poměry a stanovuje jejich platy dle mzdových předpisů. (Horzinková, 2010, s. 180–183)

Majetek obce

Peková (2002) uvádí, že výše uvedené volené orgány obce rozhodují o způsobu využití majetku, kterým daná obec disponuje. Samotné vlastnictví majetku je totiž klíčovým předpokladem pro existenci územní samosprávy. Vlastnictví majetku ze strany obce je základním předpokladem rozvoje lokálního a regionálního veřejného sektoru. Obec může také zlepšit své rozpočtové příjmy na základě své vlastní podnikatelské činnosti a za svůj majetek ručit úvěrem.

Majetek obce lze strukturovat následujícím způsobem:

- Nemovitosti – stavby, lesy, půda, památky, vodní plochy;
- Movité věci – vnitřní vybavení organizací, dlouhodobý hmotný majetek;
- Majetková práva – pohledávky;
- Peněžní prostředky – vklady na účtech, hotovost.

3.3 Finanční hospodaření obce

Finanční hospodaření je klíčovou činností každé obce a řídí se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Autorka na následujících řádcích a stránkách předkládá základní terminologická a teoretická východiska finančního hospodaření a vysvětluje funkci rozpočtové soustavy, rozpočtu obce a identifikuje její příjmy a výdaje.

3.3.1 Rozpočtová soustava

Rozpočtová soustava je součástí systému veřejné správy a lze na ni nahlížet z několika hledisek či úrovní – nabízí se primární úroveň a pohled na rozpočtovou soustavu jako na soustavu orgánů a institucí, které komplexně zabezpečují tvorbu, přerozdělování a kontrolu hospodaření veřejných peněžních fondů.⁵ Dále se nabízí pohled v sekundární rovině, kdy je za rozpočtovou soustavu považována struktura peněžních fondů a systém vztahů mezi nimi. V rámci terciální úrovně se za rozpočtovou soustavu může označovat soubor orgánů, peněžních fondů, institucí a systém pravidel jejich fungování. (Peková, 2008, s. 95-96)

Rozpočtová soustava je v Česku tvořena jednak soustavou veřejných rozpočtů a dále mimorozpočtovými fondy. Vrcholným orgánem rozpočtové soustavy v Česku je Ministerstvo financí, avšak řadí se k němu dále např. finanční odbory ústředních orgánů na úrovni územních samospráv. Klíčovou součástí veřejného rozpočtu je státní rozpočet, který ovlivňuje národní hospodářství a dále rozpočty obcí a měst, rozpočty krajů a rozpočty dobrovolných svazků obcí, příspěvkových organizací či regionálních rad regionů soudružnosti. Pojem mimorozpočtové fondy pak zahrnuje státní fondy, označované jako rozpočty jiné centrální úrovně a dále zejména účelové mimorozpočtové fondy ZÚSC (měst a obcí) a VÚSC (krajů).

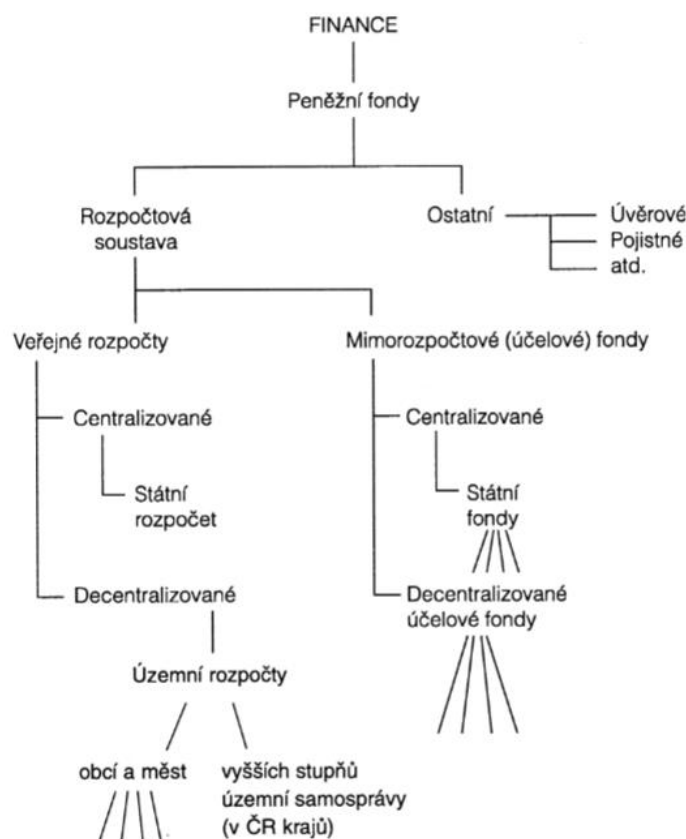
⁵ Tyto činnosti zabezpečují úřady jako Ministerstvo financí, finanční úřady či ředitelství a jiné.

Důležitou součástí rozpočtové soustavy jsou dále rozpočty veřejnoprávních (vládních) neziskových organizací veřejných podniků ve veřejném sektoru. Rozpočtová soustava je formou finančních vztahů (tj. daní, dotací a transferů) rovněž napojena na své bezprostřední okolí, jako je soukromý sektor, domácnosti či mezinárodní organizace. (Peková, 2008, s. 96-97)

Je vhodné zdůraznit, že součástí rozpočtové soustavy v Česku je i rozpočet obce. V něm se vzájemně vyvažují příjmy a výdaje v návaznosti na východiska a potřeby veřejného sektoru. Za účelem zajištění správného hospodaření je třeba správně rozhodovat o alokaci příjmů vzhledem k potřebám zkoumané obce. Navržená struktura výdajů pak odpovídá daňovým rozpočtům v rozpočtové soustavě.

Níže, na obrázku č. 3, jsou zachyceny místní rozpočty územních samospráv (tedy obcí) v rámci soustavy veřejných rozpočtů.

Obrázek 3: Rozpočet obce v rámci soustavy fondů

Zdroj: Peková, 1997, s. 103

3.3.2 Rozpočet obce

Peková (1997, s. 108-109) tvrdí, že rozpočet obce je decentralizovaný peněžní fond, který využívá své různé veřejné příjmy za účelem financování různých veřejných statků. Rozpočet lze zároveň vnímat jako bilanci příjmů a výdajů nebo jako plán hospodaření obce ve sledovaném rozpočtovém období. Je možné jej však také brát jako nástroj prosazování cílů obecní (příp. regionální) politiky.

Obecní rozpočet lze vnímat jako finanční plán celku územní samosprávy, který určuje, jakým způsobem by měla obec hospodařit v jednom rozpočtovém období, odpovídajícím jednomu kalendářnímu roku. Lze se však setkat i s dlouhodobějším plánovacím horizontem (prognózou zpravidla na 2 až 5 let), která je označována jako rozpočtový výhled a která musí být oficiální cestou schválena zastupitelstvem obce. Rozpočet obce v následujícím roce by měl být v souladu s tímto rozpočtovým výhledem, avšak je ovlivněn údaji ze státního rozpočtu. Zároveň je obecní rozpočet v novém roce obohacen o prostředky, které obec v roce předchozím nijak nealokovala.

Při krátkodobém plánování alokace finančních zdrojů je třeba rozložit příjmy a výdaje do celého roku. Obec pak získává lepší kontrolu nad spotřebou svých finančních prostředků a může předejít situaci, kdy nebude dlouhodobě schopna dostát svým závazkům. Pokud však taková situace nastane, je třeba použít dodatečné zdroje financování obce, jako je např. bankovní úvěr. Pokud má však obec (v opačném případě) dostatek volných finančních prostředků, může rozhodnout o jejich zhodnocení, např. využitím termínovaných vkladů či nákupem cenných papírů. Je však třeba stále dbát na to, aby obec stále měla dostatek likvidních prostředků. (Peková, 2008, s. 262-267)

3.3.3 Struktura rozpočtu

Rozpočet je možné klasifikovat na základě několika různých pohledů, nicméně nejčastěji se setkáváme s členěním na běžnou část a kapitálovou část. Dané dělení umožňuje snadno pozorovat a vyhodnocovat způsoby, jakými jsou využívány daňové a nedaňové příjmy obcí. Systém dále umožňuje určit, jak moc je třeba využívat návratných příjmů za účelem investic a dále analyzovat zadluženost obce v rámci jejího hospodaření. (Provazníková, 2015, s. 67)

Běžný rozpočet lze vnímat jako bilanci běžných příjmů a výdajů. Ty se zpravidla opakují s roční periodicitou a vztahují se vždy ke sledovanému rozpočtovému roku, ačkoli část těchto příjmů a výdajů může mít náhodný charakter. Z hlediska objemu prostředků,

a tedy významu pro danou obec, jsou největší a nejvýznamnější skupinou v rámci příjmů daňové příjmy. Obecně také platí, že za účelem financování běžných (neinvestičních) výdajů jsou využívány zpravidla běžné (neinvestiční) příjmy.⁶ (Wokoun, 2011, s. 217)

Příjmy obce je možné rozlišovat z časového hlediska, přičemž běžné příjmy zahrnují jednak daňové příjmy (svěřené daně, sdílené daně, místní a správní poplatky, ...), dále nedaňové příjmy (poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku, přijaté úroky,...) a také transfery a dotace. Mezi nejvýznamnější běžné výdaje obce jsou řazeny mzdy, platy a povinné pojistné za zaměstnance; dále pak výdaje na energie, materiál a sociální dávky. Běžné výdaje jsou zejména nárokováné a mandatorní a vzhledem ke skutečnosti, že vycházejí ze zákonných úprav, tak je nezbytné, aby je obec zajistila. (Peková, 2008, s. 263) Tabulka č. 1 pod textem zachycuje strukturu běžných příjmů a výdajů a jejich základní členění.

Tabulka 1: Běžná část rozpočtu

Příjmy	Výdaje	
Daňové	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecné veřejné služby • Veřejný pořádek • Vzdělání • Péče o zdraví • Bydlení • Komunální služby • Výdaje na podnikání • Ostatní běžné výdaje • Placené úroky • Běžné dotace jiným rozpočtům 	
<ul style="list-style-type: none"> • Svěřené daně • Sdílené daně • Místní a regionální daně • Správní poplatky 		
Nedaňové		
<ul style="list-style-type: none"> • Uživatelské poplatky za služby • Příjmy z pronájmu majetku • Příjmy od vlastních neziskových organizací • Zisk z podnikání 		
Ostatní		
<ul style="list-style-type: none"> • Přijaté transfery • Běžné dotace ze státního rozpočtu • Běžné dotace ze státních fondů • Od územních rozpočtů • Ostatní běžné příjmy 		
Saldo = přebytek		Saldo = Schodek

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provazníková, 2015, s. 67

Na rozdíl od běžného rozpočtu je kapitálový tvořen jednorázovými a neopakovanými příjmy a výdaji. Příjmy z kapitálového rozpočtu jsou obvykle využívány na financování investičních výdajů a potřeb, jejichž délka trvání obvykle přesahuje jedno rozpočtové období, tedy více než rok. Vzhledem ke skutečnosti, že financování investičních projektů je

⁶ Často označované také jako provozní příjmy.

velmi nákladné, tak se obce v rámci kapitálového rozpočtu obvykle snaží o tvorbu dlouhodobých aktiv. (Wokoun, 2011, s. 198)

Součástí kapitálových příjmů obce jsou nejčastěji příjmy z prodeje obecního movitého a nemovitého dlouhodobého majetku či majetkových podílů. Dále se jedná o kapitálové transfery (ze státních fondů či z rozpočtu), úvěry, příjmy z prodeje cenných papírů nebo příjmy z emise obligací. Proti tomu kapitálové výdaje tvoří výdaje na financování nejrůznějších druhů investic, jež nemají žádnou pravidelnou periodicitu. Může se tak jednat o výdaje na nákup dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku, na nákup cenných papírů, výdaje na splacení úvěru nebo na poskytnutí investičních půjček dalším subjektům. (Peková, 2008, s. 208) Detailněji je členění kapitálového rozpočtu zachyceno v tabulce č. 2 pod textem.

Tabulka 2: Kapitálová část rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • Příjmy z prodeje majetku • Kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy • Příjmy z půjček • Příjmy z emise vlastních obligací • Dary na investice • Přebytek běžného rozpočtu 	<ul style="list-style-type: none"> • Výdaje na investice • Kapitálové dotace jiným rozpočtům • Výdaje na nákup akcií a obligací • Poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky • Splátky dříve přijatých půjček • Krytí deficitu běžného rozpočtu
Saldo = přebytek	Saldo = Schodek

Zdroj: Vlastní zpracování dle Provoznicová, 2015, s. 68

Mezi kapitálovou a běžnou částí rozpočtu existuje spojitost a na obě části rozpočtu tak nelze nahlížet jako na vzájemně nezávislé systémy. Pokud je běžný rozpočet vyrovnaný, obec je schopna vykryt pomocí běžných příjmů své běžné výdaje. Ve chvíli, kdy dojde v rámci rozpočtu k deficitu, obci již nestačí její běžné příjmy. Na druhou stranu, pokud běžné příjmy převyšují nad běžnými výdaji, má obec předpoklad, že bude v budoucnu zdárně hospodařit, neboť příjmy mohou být potenciálně využity k financování investic. (Provoznicová, 2015, s. 69)

3.3.4 Příjmy obce

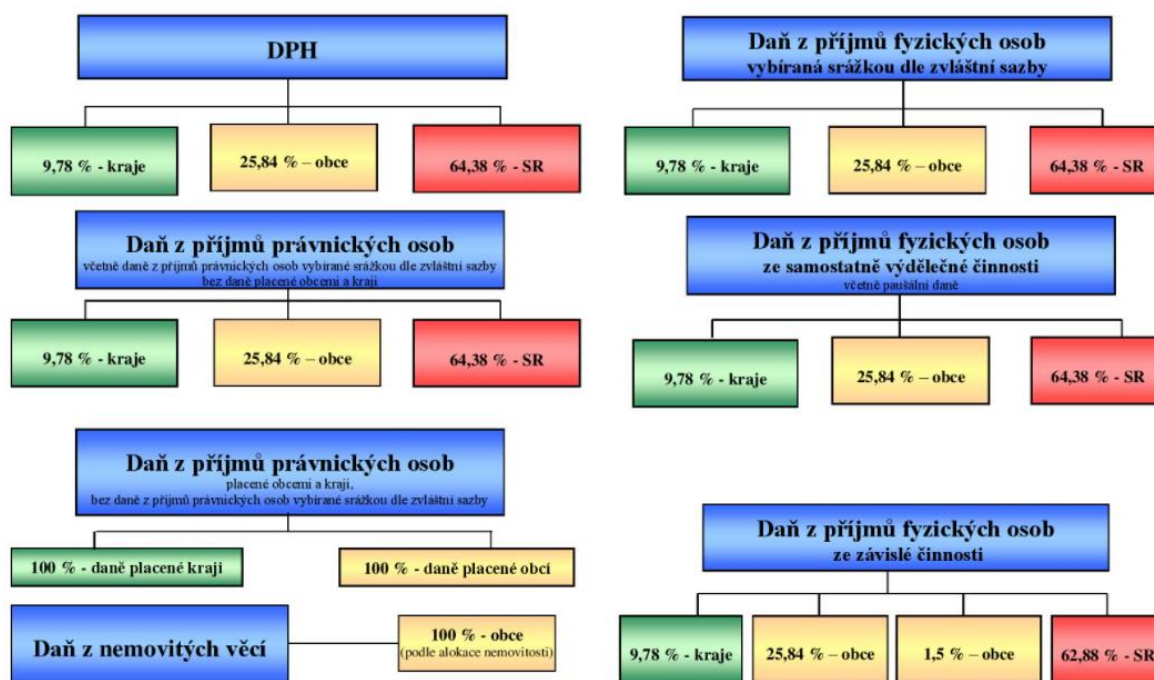
Příjmy obce jsou řízeny na základě rozpočtové skladby a lze je členit podle nejrůznějších hledisek, a to stejným způsobem, jako příjmy z veřejných rozpočtů. Na základní úrovni jsou rozlišovány následující čtyři zdroje příjmů územních rozpočtů, mezi které patří daňové příjmy, transfery a dotace, nedaňové příjmy a půjčky a úvěry.

Daňové příjmy

Rozpočtové určení daní je dáno zvláštním zákonem. V Česku tvoří obvykle 50 % příjmů obcí a mají tak zásadní vliv na stabilitu rozpočtu dané samosprávy. Mezi klíčové daně je možné řadit daně důchodového typu, nepřímé daně, majetkové daně či obecní a regionální daně.

Dle Provazníkové (2015, s. 79–80) lze daňové příjmy dále klasifikovat na daně sdílené a daně svěřené. Výnos ze svěřených daní pak plyne výhradně do obecního rozpočtu, jako příklad lze uvést daň z nemovitosti nebo daň z příjmů právnických osob placených obcemi. Proti tomu výnos ze sdílených daní je procentuálně alokován mezi více veřejných rozpočtů. Do rozpočtu obce pak plyne pouze zlomek z celostátního výnosu daně. Jako příklad sdílené daně lze uvést daň z přidané hodnoty nebo daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou nebo ze závislé činnosti. Aktuální rozpočtové určení daní je schematicky zachyceno na obrázku č. 4 pod textem.

Obrázek 4: Rozpočtové určení daní platné od 1. 1. 2021

Zdroj: SMO ČR dle metodiky Generálního finančního ředitelství (2021)

Daňové příjmy obcí a jejich struktura jsou vymezeny zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

Transfery a dotace

Peněžní transfery a dotace jsou využívány především za účelem zajištění veřejných statků pro obyvatele obce. Územní samospráva totiž zpravidla není schopna fungovat pouze z vlastních příjmů a je pak závislá na státních příspěvcích. Pokud jsou tyto příspěvky na fungování obcí udělovány centrální vládou, umožňuje jí to mít vyšší kontrolu nad hospodařením a fungováním místních samospráv. Zároveň s tím však klesá snaha obcí o hospodárné fungování a využívání vlastních prostředků. Dotace určené na financování opakujících se potřeb jsou nazývány jako běžné dotace. Proti tomu dotace s investičními účely jsou označovány jako kapitálové dotace. (Peková, 2004, s. 234–237)

Podle Císařové (2008, s. 37) se význam dotací zvyšuje především od počátku nového tisíciletí. V současné době tak mohou obce využívat řady nejrůznějších dotačních programů, které jsou financovány z národních zdrojů (dotace ze státního rozpočtu dle programů ministerstev) nebo evropských fondů (dotace ze strukturálních fondů či z Kohezního fondu).

Dotace jsou standardně rozlišovány na dotace nárokové a nenárokové. Jak uvádí Císařová (2008, s. 37), na nárokové dotace lze nahlížet jako na povinné platby za služby, jež si centrální vláda objednává u obcí v rámci přenesené působnosti. Výše dané dotace pak odpovídá tomu, jakou činnost zkoumaná obec v rámci své přenesené působnosti provádí. Tyto dotace jsou obecně nazývány také jako účelové. Proti tomu nenárokové dotace nemusí být vypláceny pravidelně a jsou poskytovány z rozpočtových kapitol ministerstev v různých grantových programech. Známé jsou také jako neúčelové dotace. Provažníková (2009, s. 91) uvádí další možnosti klasifikace nárokových (účelových) transferů a dotací, které mohou být podmíněny finanční spoluúčastí. Pak vznikají dvě nové skupiny – dotace se spoluúčastí a dotace bez spoluúčasti. Dotace se spoluúčastí je pak možné ještě rozlišovat na dotace rovnocenné (s otevřeným koncem) a dotace nerovnocenné (s uzavřeným koncem).

Nedaňové příjmy

Zahrnují především doplňkové příjmy, které souvisí s hospodářskou a podnikatelskou činností obce. Daná územní samospráva má možnost ovlivňovat výši těchto příjmů svou aktivitou. Do skupiny patří příjmy z vlastního podnikání obce a vlastní správní činnosti. Dále se jedná především o užitelské poplatky uplatněné obcí, mezi které je možné řadit vodné a stočné, poplatky za svoz a likvidaci komunálního odpadu, stravovací poplatky ve školních jídelnách, poplatky za užívání hromadné dopravy, hřbitovní poplatky atd. Součástí nedaňových příjmů, které je rovněž vhodné uvést, jsou výnosy z pokut, z pronájmu majetku,

příjmy z mimorozpočtových fondů nebo úroky z poskytnutých úvěrů. (Provazníková, 2015, s. 80–82)

Je vhodné se blíže zaměřit na nejvýznamnější položky nedaňových příjmů, kterými jsou příjmy z vlastního podnikání a příjmy z vlastní správní činnosti. Část příjmů z vlastního podnikání je v dlouhodobém časovém horizontu mimořádně stabilní a část je pak mimořádně proměnlivá. Mezi příjmy z vlastního podnikání je pak možné řadit zisk z obecních podniků; podíl na zisku z podniků, kde má obec svůj majetkový vklad; příjem z prodeje či pronájmu obecního majetku; ale také příjmy z investování do finančních aktiv, ve kterých dojde ke zhodnocení prostředků. Významnou součástí příjmů mohou být také příjmy z vlastní správní činnosti, které závisí na rozsahu administrativního a správního procesu obce. Jedná se o poplatky za vydávání licence k silničním vozidlům, za stavební povolení či za ověřování pravosti dokumentů.

Půjčky a úvěry

Provazníková (2009, s. 101–101) uvádí, že půjčky a úvěry (nebo také návratné příjmy) musí samosprávy splácet svým věřitelům. Jsou určeny především pro financování kapitálových výdajů ve formě dlouhodobých investic. Zároveň se předpokládá, že dané investice budou generovat příjmy, prostřednictvím kterých bude možné financovat jak náklady na provoz, tak i splácet půjčku. Pokud vytvářené příjmy nestačí k pokrytí nákladů a úvěru, musí obec doplácet rozdíl z běžného rozpočtu.

Odborná literatura uvádí 3 zdroje návratných příjmů, kterými jsou úvěry (od komerčních bank či dalších institucí), emise komunálních akcií a obligací a návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů.

Výše uvedené kategorie příjmů mají několik charakteristických znaků. Především první tři uvedené jsou tzv. nevratné příjmy, které jsou dominantní formou financování jak na lokální, tak i regionální úrovni. Proti tomu půjčky a úvěry představují tzv. návratné příjmy, neboť jsou svázány s dříve sjednanými podmínkami a váže se k nim povinnost splátky. (Provazníková, 2015, s. 75) Toth (2014, s. 98) se však s uvedenou klasifikací neztotožňuje a na návratné a nenávratné příjmy člení výhradně cizí zdroje. Druhou kategorií jsou pak zdroje vlastní, které jsou členěny na příjmy běžné (zahrnují daňové a nedaňové) a dále příjmy kapitálové.

Dále je možné obecní příjmy klasifikovat podle časového hlediska na běžné příjmy a kapitálové příjmy. Běžné příjmy pak zahrnují příjmy daňové, nedaňové a ostatní (transfery

či dotace). Dané formě členění je ponechán dostatečný prostor v kapitole 3.3.3 (Peková, 2008, s. 263)

Odlišnou možnost rozlišení příjmů předkládá Provazníková (2015, s. 101-102), která vychází z vyhlášky o rozpočtové skladbě. Ta obsahuje celkem sedm různých druhů klasifikace rozpočtových příjmů, přičemž mezi nejdůležitější z nich patří následující:

- Druhové – dané členění rozlišuje základní peněžní operace ve třech kategoriích – příjmy, výdaje, financování;
- Odvětvové – příjmy spadají do šesti skupin a dále jsou rozlišovány na oddíly, pododdíly a paragrafy;
- Odpovědnostní – souvisí zejména se státním rozpočtem, pro obecní rozpočet je nepovinné;
- Konsolidační.

3.3.5 Výdaje obce

Provazníková (2015, s. 194-195) se dále zabývá výdaji na úrovni územní samosprávy, které lze podobně jako příjmy dále klasifikovat podle několika hledisek. Z hlediska ekonomického a dále z hlediska rozpočtové skladby je možné dle výše uvedeného postupu členit výdaje na běžné a kapitálové, přičemž ekonomickému pojetí je věnován dostatek prostoru v rámci kapitoly 3.3.3. (Provazníková, 2015, s. 194-195)

Z hlediska rozpočtové skladby je možné výdaje členit do tzv. tříd, přičemž tyto třídy mimo jiného zahrnují i běžné neinvestiční výdaje (Třída 5) a kapitálové investiční výdaje (Třída 6).

Strukturu výdajů v případě územních rozpočtů však lépe popisuje tzv. funkční členění výdajů (tj. odvětvové), které rozlišuje výdaje dle šesti základních skupin následujícím způsobem:

- Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství – obvykle tvoří desetiny % na běžných i kapitálových výdajích; zahrnuje zejména činnost v lesním hospodářství a náklady na provoz zařízení v obci jako jsou útulky či deratizace.
- Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství – obvykle okolo 10 % běžných výdajů a okolo 35 % kapitálových; zahrnuje zejména výdaje na pozemní komunikace, provoz veřejné silniční dopravy, výdaje na zásobování pitnou vodou nebo na čištění odpadních vod.

- Služby pro obyvatelstvo – největší kapitola tvořící obvykle větší polovinu celkových kapitálových výdajů a okolo 40 % běžných výdajů; zahrnuje výdaje na vzdělávání a kulturu, výdaje na tělovýchovu, zdravotnictví či bydlení, dále výdaje na komunální služby, nakládání s odpady a na ochranu životního prostředí.
- Sociální věci a politika zaměstnanosti – tvoří okolo 15 % běžných výdajů a zpravidla méně než 5 % kapitálových; zahrnuje výdaje na sociální péči.
- Bezpečnost a právní ochrana – zahrnuje méně než 5 % na běžných výdajích a pouze zlomek procent na kapitálových; jedná se o výdaje na městskou či obecní policii či na požární ochranu.
- Všeobecná veřejná správa a služby – představuje okolo 30 % na běžných výdajích a méně než 10 % na kapitálových; představuje výdaje na zastupitele dané municipality a na místní správu.

Obdobně jako u příjmů je i výdaje možné rozlišovat na návratné a nenávratné. Zatímco nenávratné výdaje tvoří větší část, návratné tvoří finanční prostředky, které jsou krátkodobě zapůjčené jinému článku rozpočtové soustavy. (Provazníková, 2015, s. 195–196)

Další možnosti členění vycházejí z charakteru infrastruktury. Podle Provazníkové (2015, s. 196) spadají do této kategorie běžné i kapitálové výdaje, určené na výrobní účely. Mezi ně lze pak řadit dotace či půjčky poskytnuté subjektům v soukromém sektoru ekonomiky za účelem podpory podnikání na území obce. Dále mohou být prostředky poskytnuty na výstavbu či údržbu veřejných komunikací, veřejného prostranství, parků či vodovodů.

Jinou možnost členění nabízí rovněž Provazníková (2009, s. 215), která rozlišuje výdaje dle funkce veřejných financí na výdaje na alokační činnosti a výdaje na redistribuční činnosti. Do první skupiny se řadí výdaje plnící určité funkce veřejných financí. Může se jednat o výdaje na nákup služeb či na uhrazení ztráty z obecních podniků. Druhou skupinu představují výdaje na redistribuční činnosti, které souvisejí s peněžními transfery obyvatelstvu, dotacemi či jinými příspěvky. Jsou charakteristické svými stabilizačními účinky, ale fungují pouze jako doplňkový prvek k obecním rozpočtům. Jejich cílem je eliminace rozdílů nerovnoměrného ekonomického vývoje obcí v jednom regionu.

Poslední možností klasifikace výdajů je z hlediska jejich plánování na plánované a nahodilé. Plánované výdaje lze obvykle nalézt mezi běžnými výdaji a slouží například k financování provozu škol, výplatám zaměstnancům, provozu sociálních zařízení a také

vlastní správy. Proti tomu vznik neplánovaných výdajů je velmi složité jakkoli predikovat. Obvykle se vyskytnou v průběhu roku a jsou financovány z rozpočtových rezerv. Může se jednat o škody způsobené živelnými pohromami, ale také o sankční výdaje. (Provazníková, 2009, s. 216)

3.4 Teorie finanční analýzy

Teorie finanční analýzy je základním nástrojem, který je využíván za účelem analýzy finančních aspektů vybrané organizace. Tou je zpravidla obchodní subjekt (podnik), nicméně obdobným způsobem je možné klasifikovat i municipalitu. Poznatky získané provedením finanční analýzy umožňují získat relevantní data, která slouží jako podpůrné informace vedení při rozhodování v rámci organizace. Cílem finanční analýzy je poskytnout takové informace, které po finanční stránce zhodnotí aktuální stav zkoumaného subjektu. (Sedláček, 2011, s. 3-7)

3.4.1 Horizontální a vertikální analýza

Horizontální a vertikální analýza vychází z absolutních ukazatelů (stavové a tokové veličiny), které sledují vývoj v dlouhodobějším časovém horizontu. Ukazatele umožňují identifikovat problémové oblasti a určit, na co se zaměřit. Obvykle se vychází z účetních dokumentů (Rozvahy a Výkazu zisku a ztrát nebo z cashflow).

V rámci horizontální analýzy jsou sledovány proměny účetní položky v časovém období, statisticky se tento postup také označuje jako analýza časových řad. Výstupem horizontální analýzy je pak trend zkoumaného ukazatele absolutně, procentuálně či indexově.

Proti tomu vertikální analýza je prováděna na jediném období a je zjišťován podíl složky na celku. Základem je celková suma ukazatele, představující 100 %. Výstupy vertikální analýzy za jednotlivá období lze využít k získání komplexnějšího vývoje v delším období. (Otrusínová, 2011, s. 92–95)

3.4.2 Analýza poměrových ukazatelů

Zdravé fungování vybraného subjektu (v tomto případě obce) a jeho finanční stabilitu je možné evaluovat pomocí vztahu mezi majetkem a strukturou jeho financování. V rámci analýzy poměrových ukazatelů jsou jednoduše sledovány vztahy aktiv a pasiv organizace.

(Sedláček, 2011, s. 55–56) V práci jsou sledovány čtyři základní ukazatele, kterými jsou ukazatele rentability, zadluženosti, likvidity a autarkie.

Ukazatele rentability slouží k měření schopnosti organizace vytvářet zisk. Tyto ukazatele vyhodnocují efektivnost dané činnosti a schopnost dosahovat požadovaných stavů. (Otrusínová, 2011, s. 97–98) V bakalářské práci je pracováno s ukazatelem rentability aktiv (ROA), rentability vlastního kapitálu (ROE) a rentability tržeb (ROS).

Rentabilita aktiv se označuje zkratkou ROA a poměruje zisky s celkovými aktivy, jež byly investovány do podnikatelské aktivity. Odráží celkovou výnosnost kapitálu. Vývojové hodnoty ROA by neměly být nižší než 0,05.

$$ROA = \frac{EBIT}{Aktiva}$$

Rentabilita vlastního kapitálu označovaná zkratkou ROE vyjadřuje výnosnost kapitálu, kteří vlastníci vložili do podniku. Ukazatel reflektuje efektivnost vložených prostředků. Vývoj hodnoty ROE by měl být vyšší než 0,08.

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Rentabilita tržeb je označována zkratkou ROS a označuje, kolik Kč čistého zisku připadá na 1 Kč z tržeb. Optimální hodnotu lze těžko specifikovat, pohybuje se od 0,02 do 0,5 v závislosti na odvětví. V optimálním případě by měla být vyšší než 0,1.

$$ROS = \frac{EBIT}{\text{Tržby z výrobků a služeb} + \text{Tržby ze zboží}}$$

Základní finanční úroveň firmy či jiné organizace zobrazuje **ukazatel celkové zadluženosti**, známý také jako věřitelské riziko. Ten poukazuje na míru krytí firemního (či obecního) majetku vlastními a cizími zdroji financování. Vyšší hodnoty představují větší riziko pro věřitele, kterým je zpravidla banka. Na druhou stranu, zadluženost nemusí být v teorii finanční analýzy vnímána vždy jako negativní jev, protože představuje potenciál pro podporu růstu rentability podniku, díky kterému může růst i jeho tržní hodnota. (Sedláček, 2011, s. 63-64)

Základním ukazatelem zadluženosti je celková zadluženost, označovaná v mezinárodní literatuře jako debt ratio. Pokud hodnota v časovém horizontu roste, klesá

bezpečí investorů v případě likvidace firmy. Nelze jednoznačně říct, jaká je optimální hodnota daného ukazatele, nicméně vždy by měla být nižší, než je průměr v dané ekonomické oblasti. Celková zadluženost se vypočítá podle následujícího vzorce:

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Sedláček (2011, s. 66-67) dále uvádí, že **ukazatele likvidity** charakterizují schopnost zkoumaného podniku či obce dostát svým závazkům. Obecně se dá však říci, že ukazatele porovnávají aktiva, se kterými se dá platit s pasivy, která je třeba uhradit. V prostředí finanční analýzy se setkáváme se třemi základními ukazateli likvidity, z nich každý zohledňuje jiná aktiva podniku ve výpočtu. Jedná se o běžnou likviditu, pohotovou likviditu a okamžitou likviditu.

Ukazatel běžné likvidity měří budoucí solventnost podniku a v ideálním případě by jeho hodnota měla být vyšší než 1,5. Je však citlivý na strukturu zásob.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel pohotové likvidity zohledňuje v oblasti aktiv pouze peněžní prostředky a pro zachování likvidity by měl být vyšší než 1,0.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Závazky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Schopnost podniku uhradit v tuto chvíli splatné dluhy ukazuje ukazatel okamžité likvidity, který by měl mít hodnotu vyšší než 0,2.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Okamžitě splatné závazky}}$$

Mezi poměrovými ukazateli je posledním sledovaným **autarkie**. Lze na ni nahlížet jako na poměr, ve kterém je subjekt soběstačný dle krytí nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů. Cílem je dosažení soběstačnosti, a tedy, aby výnosy z hlavní činnosti převýšily její náklady. (Otrusinová, 2011, s. 112)

Autarkie je ukazatel, který formuluje schopnost firmy být soběstačnou a vzájemně porovnává výnosy a náklady. Ukazatel by měl dosahovat hodnoty vyšší než 1, pak jsou totiž výnosy vyšší než náklady.

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady na hlavní činnosti}}$$

3.4.3 Analýza ukazatelů na obyvatele

Autorka se však při vzájemné komparaci většího množství obcí v práci zaměřuje i na další ukazatele, které jsou mezi větším množstvím zkoumaných subjektů lépe porovnatelné. Všechny tyto ukazatele jsou přepočítány na počet obyvatel zkoumané municipality, a proto budou mít vyšší vypovídací hodnotu. Konkrétně se pak sleduje vývoj ukazatele daňových příjmů na obyvatele, výdajů na obyvatele a přijatých transferů (tedy dotací) na obyvatele.

Daňové příjmy na obyvatele jsou klíčovým faktorem s rozhodující úlohou na straně příjmů, který má vliv na finanční stabilitu zkoumané municipality a její autonomii.

$$\text{Daňové příjmy na obyvatele} = \frac{\text{Daňové příjmy v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Výdaje na obyvatele je ukazatel pro zjištění celkových výdajů obce ve srovnání s jejími obyvateli, avšak nezohledňuje věkovou či sociální strukturu obyvatel.

$$\text{Výdaje na obyvatele} = \frac{\text{Celkové výdaje v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Přijaté transfery (dotace) na obyvatele v této práci představují specifický prvek zařazený výhradně pro účely BP, který dokáže vyhodnotit efektivitu čerpání dotačních prostředků zkoumanými municipalitami.

$$\text{Přijaté transfery na obyvatele} = \frac{\text{Přijaté transfery v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

4 Vlastní práce

Analytická část práce se zaměřuje na hospodaření obce Kounice a dalších obcí ve sledovaném regionu.

4.1 Představení obcí

V rámci bakalářské práce jsou sledována satelitní městečka na východním okraji hlavního města Prahy v okresech Nymburk, Kolín a Praha–východ. Mezi ně patří obce Poříčany, Horoušany, Kostomlaty nad Labem a Semice. Získané poznatky jsou srovnány s hlavní sledovanou obcí Kounice. Poznatky komentované dále v této práci vycházejí z již uvedených skutečností a z informací uvedených v citovaných dokumentech jednotlivých obcí. Základním požadavkem na zkoumané obce byla obdobná vzdálenost zkoumaných míst od Prahy, existující infrastruktura pro každodenní dojíždění a populace v rozmezí od 1 000 do 2 000 obyvatel.

4.1.1 Městys Kounice

Městys Kounice se nachází ve Středočeském kraji a je součástí okresu Nymburk. Obec leží v jihozápadní části okresu, přímo sousedí s okresem Kolín a v její blízkosti se nachází i hranice okresu Praha–východ. Dle oficiálního webu obce (Kounice, 2022) měly Kounice k 27. 1. 2021 celkem 1 505 obyvatel. Starostkou obce je *Miroslava Sochorová*, místostarostou *František Doktor* a celkově má obec 9 zastupitelů, zvolených za 2 odlišné politické subjekty (*Spokojenost v obci* a *Budoucnost obce*). Vzhledem k velikosti obce a nižší vytíženosti obecního úřadu jsou úřední hodiny pouze dva dny v týdnu. Během komunálních voleb v roce 2018 kandidovaly do obecního zastupitelstva pouze dva politické subjekty – *Spokojenost v obci* a *Budoucnost obce*. *Spokojenost v obci* získala 66,89 % hlasů a 6 mandátů, proti tomu *Budoucnost obce* obdržela 33,11 % hlasů a získala 3 mandáty. Volební účast byla 59,75 %.

Obec je vzdálena od okrajových částí Prahy zhruba 11 km vzdušnou čarou, záchytné parkoviště a nejbližší metro na Černém Mostě je dosažitelné automobilem za 16 minut při celkové vzdálenosti 25 km. Přímé spojení Kounic s Prahou veřejnou dopravou však neexistuje. Obec disponuje komplexní občanskou vybaveností a dokončenou technickou infrastrukturou – vodovod, plynovod a kanalizace, v obci je zřízena základní škola a pobočka pošty, funguje zde dobrovolný hasičský sbor, dům s pečovatelskou službou,

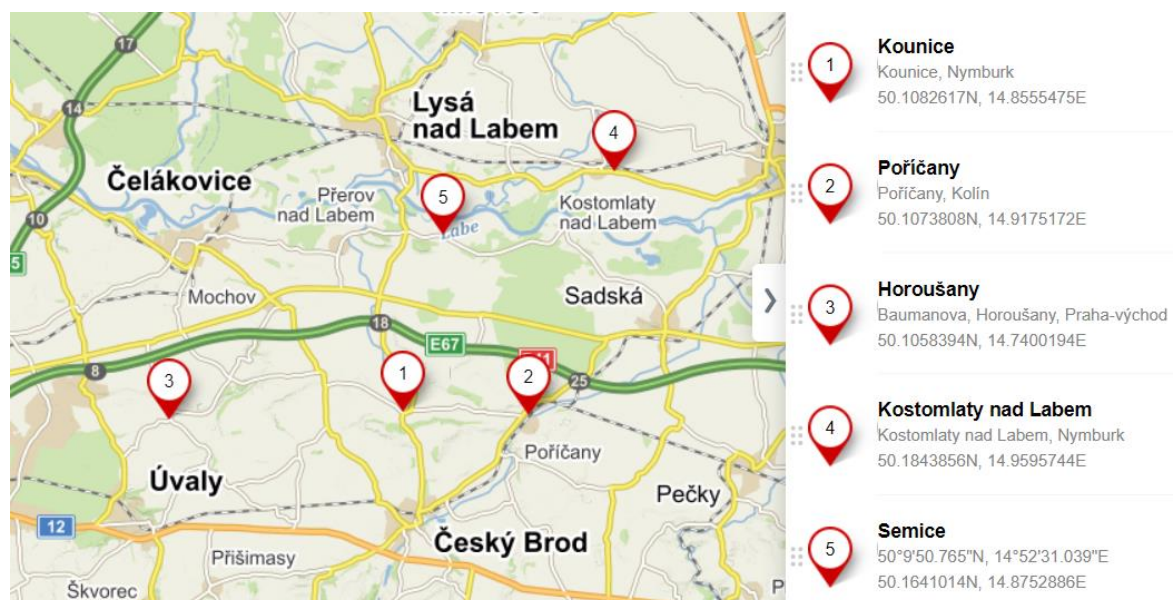
několik obchodů a hospůdka. Stavební úřad a policie se nachází v Sadské, finanční úřad a dopravní inspektorát v okresním Nymburce. Sídlo pověřeného úřadu je pak v Lysé nad Labem.

Zejména po roce 2010 souvisle roste počet obyvatel obce a v západní části Kounic dochází k rozsáhlé výstavbě nových rodinných domů. S tím se souvisle zvyšuje i počet obyvatel obce, který každoročně dosahuje nárůstu zhruba 3 % a zároveň klesá jejich průměrný věk. V celém období dochází k nárůstu podnikatelských subjektů a poskytovaných služeb a rovněž k poklesu nezaměstnanosti. Veškeré související informace o obci včetně účetních výkazů prezentuje obec na oficiálních webových stránkách (Městys Kounice – oficiální stránky. Městys Kounice – oficiální stránky [online]. Copyright © 2022 Městys Kounice [cit. 16. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.kounice.cz/>).

4.1.2 Ostatní obce

S obcí Kounice jsou v rámci analýzy hospodaření obce srovnány další obce v okresech Nymburk, Kolín a Praha–východ, které se i z geografického hlediska nacházejí v blízkosti a pro své obyvatele zpravidla plní obdobnou funkci. Rozmístění obcí v rámci sledované oblasti je zachyceno na obrázku č. 5 pod textem.

Obrázek 5: Rozmístění sledovaných obcí

Zdroj: Vlastní zpracování při využití mapy.cz

První srovnávanou a zároveň druhou sledovanou obcí jsou **Poříčany**, ležící v severní části okresu Nymburk. Okrajová část Prahy (metro Černý Most) je dosažitelná autem za

22 minut při vzdálenosti 32 km. Poříčany však mají přímé vlakové spojení s Prahou díky trati S011 (Praha – Kolín), obec je navíc díky odbočce – trati S012 do Nymburka (a dále do Kolína) vcelku významným železničním uzlem. V obci je základní občanská vybavenost a kompletní technická infrastruktura. V současnosti žije v obci 1 569 obyvatel. Veškeré související informace o obci včetně účetní výkazů prezentuje obec na oficiálních webových stránkách (Obec Poříčany - Oficiální stránky obce Poříčany. Obec Poříčany - Oficiální stránky obce Poříčany [online]. Copyright © 2022 [cit. 16. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.obec-poricany.cz/>).

V pořadí třetí sledovanou obcí jsou **Horoušany**, ležící v okrese Praha–Východ. Okrajová čtvrť Prahy (Černý Most) je dosažitelná automobilem za 16 minut při vzdálenosti 17 km. Obec je spojena s hlavním městem přímou autobusovou linkou 344, frekventovanější spojení má však „lépe umístěná“ část obce Horoušanky. Obec má vzhledem k velikosti malou občanskou vybavenost (není zde pošta ani základní škola), nicméně ta je vyvážena vazbami na blízké Úvaly, Nehvizdy, Jirny a Čelákovice. Je zde však dokončená technická infrastruktura. Aktuálně má obec 1554 stálých obyvatel. Veškeré související informace o obci včetně účetní výkazů prezentuje obec na oficiálních webových stránkách (Horoušany - Oficiální stránka obce Horoušany. Horoušany - Oficiální stránka obce Horoušany [online]. Copyright © 2022 [cit. 16. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.horousany.cz/>).

Čtvrtou sledovanou obcí jsou **Kostomlaty nad Labem**, ležící v centrální části okresu Nymburk. Metro Černý Most je dosažitelné autem za 26 minut při vzdálenosti 34 km. Kostomlaty mají podobně jako Poříčany výhodu v umístění obce na významné železniční trati S231 z Prahy do Lysé nad Labem a Nymburka. Obec je v regionu známá zejména svým folklórem, nabízí základní občanskou vybavenost. V současnosti žije v obci 1 850 obyvatel. Veškeré související informace o obci včetně účetní výkazů prezentuje obec na oficiálních webových stránkách (Obec Kostomlaty nad Labem. Obec Kostomlaty nad Labem [online]. Copyright ©2022 Obec Kostomlaty nad Labem [cit. 16. 02. 2022]. Dostupné z: <https://kostomlaty-obec.cz/>).

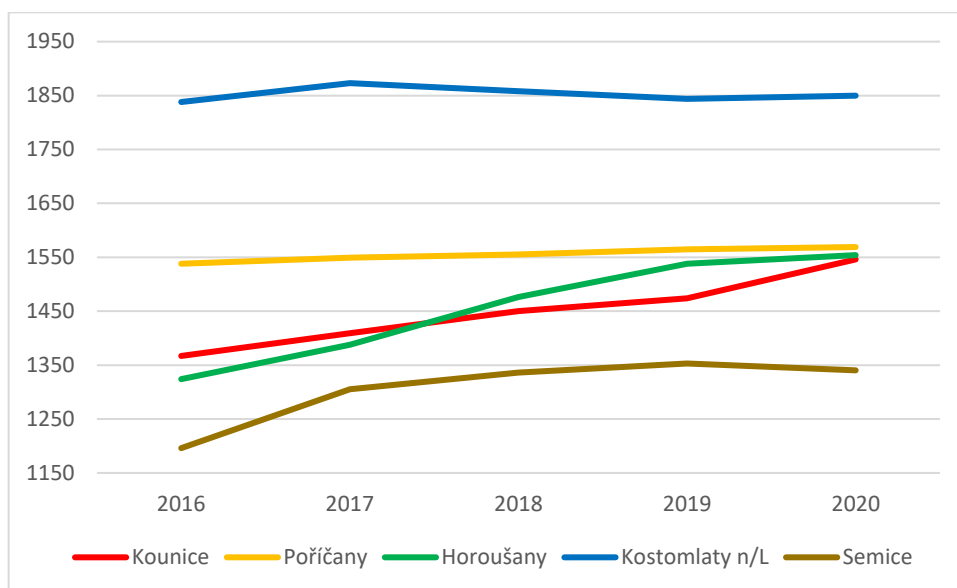
Poslední sledovanou obcí jsou **Semice**, ležící na okraji okresu Nymburk a v těsné blízkosti historického Přerova nad Labem s nejstarším skanzenem v Česku. Okrajová část Prahy je dosažitelná 19 minut autem při vzdálenosti 27 km. Podobně jako Kounice nemají ani Semice žádné přímé spojení veřejnou dopravou s Prahou, pro dosažení hlavního města je třeba přestupovat v Českém Brodě nebo v Čelákovících. Obec nabízí základní občanskou vybavenost s dokončenou technickou infrastrukturou. V katastrálním území obce se nachází

přírodní rezervace Vrt' a v těsné blízkosti i přírodní park Kersko – Bory. V současnosti žije v obci 1 340 obyvatel. Veškeré související informace o obci včetně účetní výkazů prezentuje obec na oficiálních webových stránkách (Obec - Oficiální stránky obce Semice. Obec - Oficiální stránky obce Semice [online]. Copyright © 2022 [cit. 16. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.obecsemice.cz/>).

4.1.3 Vývoj počtu obyvatel zkoumaných obcí

Vývoj počtu obyvatel sledovaných obcí je zachycen graficky na grafu č. 1 pod textem v horizontu sledovaných let 2016 až 2020.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel zkoumaných obcí v letech 2016–2020

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat CZSO

Z uvedeného grafu je patrné, že největší nárůst obyvatel ve sledovaném rozmezí let zaznamenaly Kounice a Horoušany. Vývoj populace je zobrazen takřka lineární rostoucí přímkou a nárůstem okolo 20 nových obyvatel ročně. V obou případech se jedná o obce s relativně nízkým věkovým průměrem a obě obce jsou rovněž specifické rychlou výstavbou nových domů. Zvláštní situace nastává u obce Semice, jejíž křivka má konkávní tvar a dalo by se říct, že v roce 2019 obec dosáhla svého vrcholu, pravděpodobně jsou ale data pouze zkrácená v důsledku menšího počtu pozorování. V případě obcí Poříčany a Kostomlaty nad Labem lze vidět v grafu stagnaci, resp. velmi pomalý nárůst počtu obyvatel.

4.2 Analýza hospodaření obce

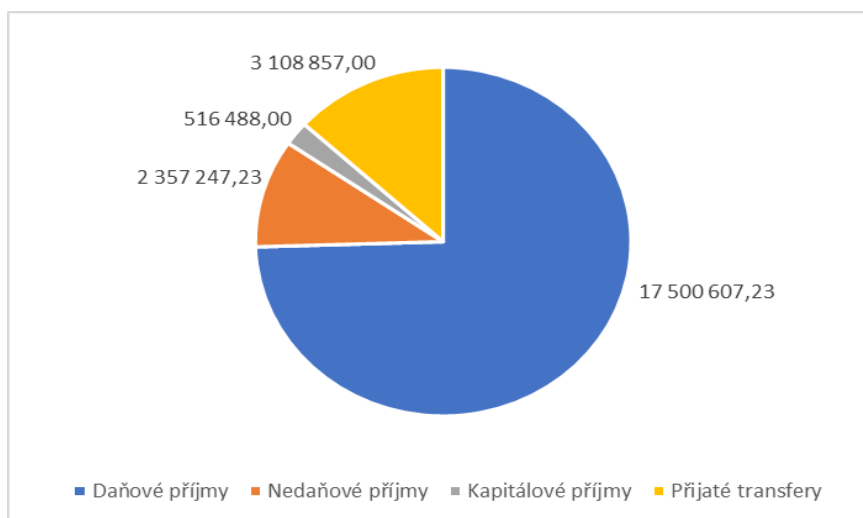
Následující část práce se zaměřuje na vertikální analýzu hospodaření obce Kounice ve srovnání s ostatními obcemi v letech 2016 až 2020. Vývoj jednotlivých ukazatelů je zobrazen ve formě komentovaných grafů. Uvedené hodnoty vycházejí z dat jednotlivých obcí, které byly získány na odkazech uvedených ve zdrojích a jejich hodnoty jsou sumarizovány v příloze této práce.

4.2.1 Analýza hospodaření obce v roce 2016

V roce 2016 byly příjmy obce Kounice celkem 23 483 199,46 Kč, naopak celkové výdaje dosáhly 20 793 683,06 Kč. Ve srovnání s plánovaným rozpočtem (příjmy i výdaje 21 665 440 Kč) bylo dosaženo vyšších příjmů a nižších výdajů a saldo po konsolidaci dosáhlo přebytku 2 689 516,4 Kč.

Příjmy obce dle základní klasifikace jsou zachyceny na grafu č. 2 pod textem.

Graf 2: Příjmy obce Kounice v roce 2016

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Daňové příjmy obce tvořily v roce 2016 největší část (téměř 75 %) příjmů a dosahovaly hodnoty 17 500 607,23 Kč. Z toho největší část 7 058 207,19 Kč zahrnovala daň z přidané hodnoty, která o téměř 1 000 000 Kč převýšila své očekávání. Mezi největší položky dále patřila daň z příjmů právnických osob (3 859 065,67 Kč), daň z příjmů fyzických osob (3 366 788,97 Kč) a dále daň z nemovitých věcí (1 502 742,5 Kč). Nutno podotknout, že všechny daně převýšily odhady ve schváleném rozpočtu.

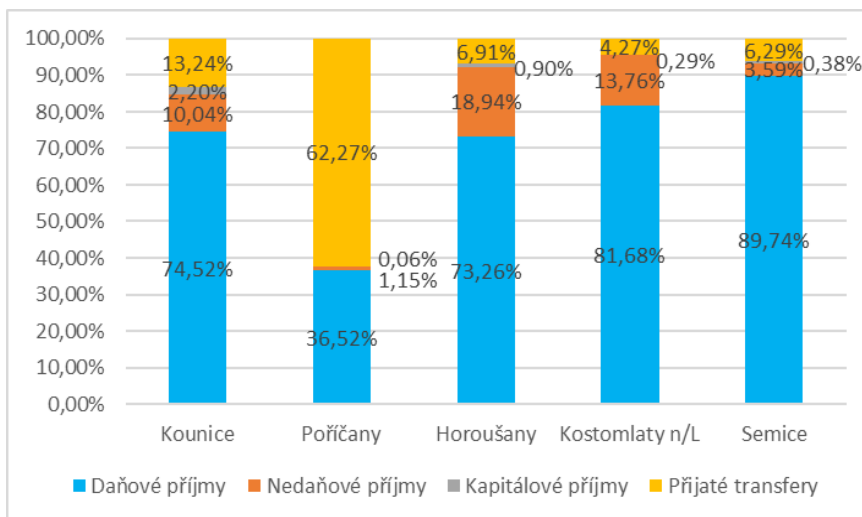
Nedaňové příjmy ve stejném roce dosahovaly 2 357 247,23 Kč, přičemž největší část tvořily příjmy z pronájmu nemovitostí (konkrétně sociální byty na adrese Kounice č.p. 124, celkem 522 434 Kč) a příjmy z pronájmu pozemků (521 197 Kč).

Kapitálové příjmy v roce 2016 dosáhly výše 516 488 Kč, přičemž největší část tvořily příjmy z prodeje pozemků (48 890 Kč) obyvatelům rodinných domů a příjmy z prodeje ostatních nemovitostí (462 598 Kč) společnostem AKCENT, s.r.o. a společností ČEZ, a.s.. Je třeba uvést, že ve schváleném rozpočtu nebylo s tímto prodejem počítáno.

Poslední položkou příjmů jsou **Přijaté transfery**, které v daném roce tvořily 3 108 857 Kč. Největší část představovaly převody z rozpočtových účtů – dotačního účtu ČNB na běžný účet u KB (1 507 000 Kč), zbytek jsou menší dotace neinvestičního charakteru v řádu tisíců související s výkonem státní správy. Za zmínku pak stojí i investiční transfer na akce „Rekonstrukce Spojovací“ ve výši 500 000 Kč. Obec uvádí, že všechny přijaté dotace byly vyčerpány.

Na grafu č. 3 je graficky dále zachyceno srovnání příjmů obce Kounice a ostatních sledovaných obcí, kde celkové příjmy tvoří vždy 100 %.

Graf 3: Příjmy sledovaných obcí v roce 2016

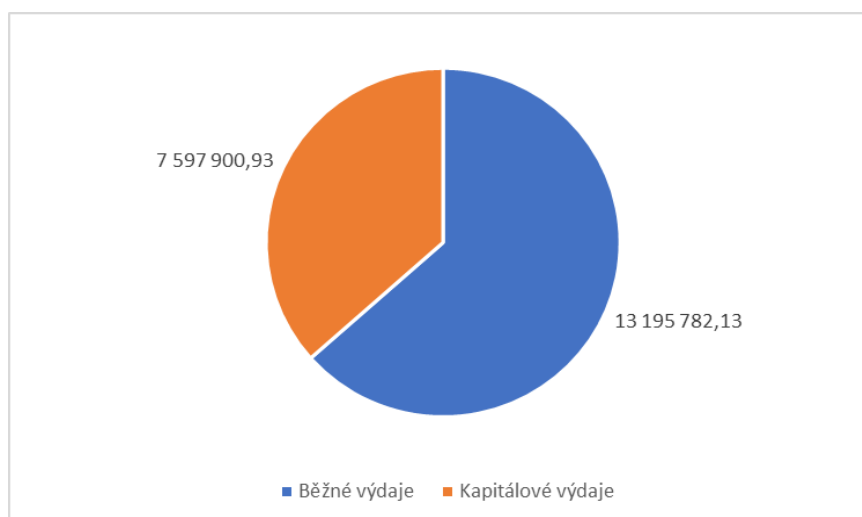
Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Mezi zobrazenými daty nejvíce zaujme pohled na obec Poříčany, jejíž přijaté transfery tvořily více než 60 % příjmů (konkrétně 32 605 208,05 Kč). Nutno však podotknout, že příjmy obce dosáhly takřka dvojnásobné výše (celkem 52 357 817,46 Kč) než v případě ostatních srovnávaných obcí a nejsou tak kompenzovány pomyslně nedostatečné daňové příjmy. V případě odečtení přijatých transferů se příjmy všech obcí takřka vyrovnají.

Podstatnou část tvoří blíže nespécifikované převody z rozpočtových účtů (22 301 669,08 Kč). Další přijaté transfery byly poskytnuty na zvýšení kapacity základní školy v obci (5 378 705,09 Kč) a rekonstrukci silniční komunikace v ulici Mírová (3 576 118,76 Kč). Dále je vhodné se pozastavit nad nedaňovými příjmy obce Horoušany, které ve stejném roce tvořily téměř 20 % všech příjmů (3 787 021,65 Kč). Jedná se o příjmy z provozu vodovodu a kanalizace v obci a dále o příjmy za poskytování komunálních služeb. Zajímavostí také je, že obec Kounice mezi sledovanými obcemi dosáhla nejvyšších kapitálových příjmů (516 488 Kč), nicméně i tak tvoří méně než 2,5 %. Důvodem jsou příjmy z prodeje pozemků obchodním společnostem, které jsou vysvětleny výše v textu.

Výdaje obce dle základní klasifikace jsou zachyceny na grafu č. 4 pod textem.

Graf 4: Výdaje obce Kounice v roce 2016

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

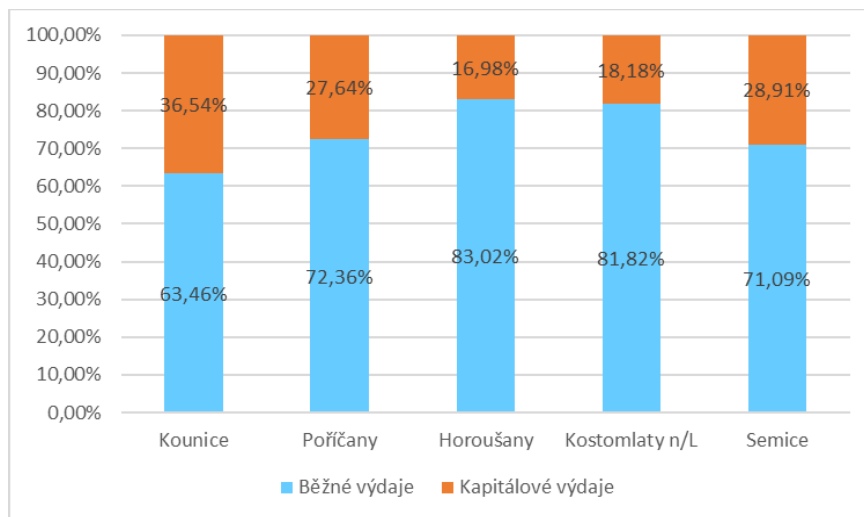
Běžné výdaje obce Kounice v roce 2016 tvořily celkově 13 195 782,13 Kč, vysoké výdaje připadly na provoz místní správy (2 383 842,41 Kč), dále na provoz mateřské a základní školy (2 250 309 Kč), na péči o vzhled obce (1 288 934,05 Kč), na sběr a odvoz komunálních odpadů (1 195 681,00 Kč) a na zaměstnance a provoz obecního zastupitelstva (980 421 Kč).

Kapitálové výdaje obce dosáhly ve stejném roce výše 7 597 900,93 Kč, přičemž největší položkou byla jednoznačně rekonstrukce komunikací Klučovská a Ke Škole, která si vyžádala celkem 5 794 864,93 Kč. Ta se zvýšila oproti původnímu plánu z původních 2 447 732 Kč na více než dvojnásobek. Dále byly využity přijaté dotace na rekonstrukci

a nákup vybavení do MŠ a do školní jídelny a družiny v ZŠ (celkem 3 178 196 Kč). Dalších 196 500 Kč bylo využito na pokrytí ztráty z provozu autobusové dopravy v obci.

Na grafu č. 5 je graficky dále zachyceno srovnání výdajů obce Kounice a ostatních sledovaných obcí, kde celkové výdaje tvoří vždy 100 %.

Graf 5: Výdaje sledovaných obcí v roce 2016

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

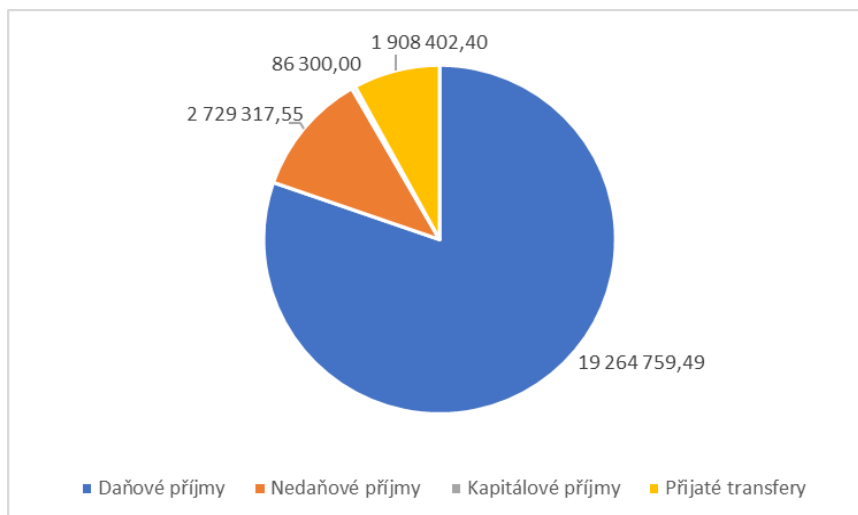
Z grafu je patrné, že zkoumaná obec Kounice měla v daném roce poměrově největší kapitálové výdaje ve srovnání s ostatními obcemi. Tato skutečnost upozorňuje na větší investiční projekty v obci. U obce Poříčany se na kapitálových výdajích (které dosahují 12 298 515,52 Kč) neprojevují vyšší dotace. Nejmenší kapitálové výdaje (poměrově i absolutně) mají Horoušany, kde dosahují 1 931 840,87 Kč (resp. 16,98 %). Ty byly takřka v celé výši alokovány na vybudování nového multifunkčního sportovního areálu (1 330 606 Kč) a dále na opravu chodníků a veřejného osvětlení na území obce. V ostatních obcích byly kapitálové výdaje alokovány takřka výhradně na rekonstrukci místních komunikací.

4.2.2 Analýza hospodaření obce v roce 2017

Příjmy obce Kounice v roce 2017 vzrostly na celkem 23 988 799,44 Kč, výdaje se pak zvýšily na celkových 22 442 027,23 Kč. Původní plánované příjmy a výdaje byly celkem 22 680 352 Kč, obec tak dosáhla vyšších příjmů a nižších výdajů. Zároveň se oproti předcházejícímu roku snížilo saldo, které po konsolidaci vykázalo přebytek 1 546 752,21 Kč.

Obecní příjmy za rok 2017, členěné podle základní klasifikace, jsou graficky zachyceny na grafu č. 6 pod textem.

Graf 6: Příjmy obce Kounice v roce 2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Za rok 2017 **daňové příjmy** obce ve výši 19 264 759,49 Kč tvořily opět největší část, a to více než 80 %. Důvodem však bylo zejména snížení kapitálových příjmů a přijatých transferů. Stejně jako v předchozím roce největší část daňových příjmů tvořila daň z přidané hodnoty (8 220 127,91 Kč), následovaná daní z příjmu fyzických osob (celkem představovala 4 573 046,87 Kč) a pomyslnou trojici uzavírá daň z příjmu právnických osob (4 061 378,27 Kč).

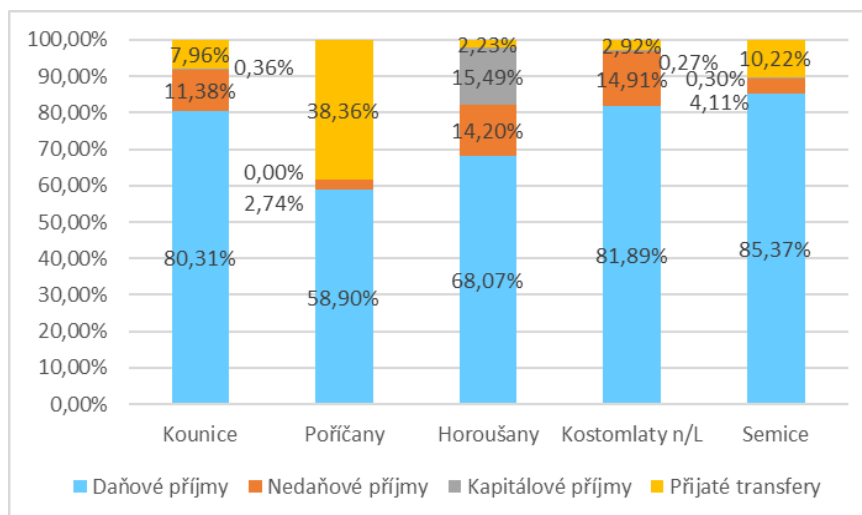
Nedaňové příjmy obce Kounice dosáhly v roce 2017 výše 2 729 317,55 Kč. Stejně jako v předchozím roce byly jejich největší součástí příjmy z pronájmu nemovitostí, tedy sociálních bytů v obci, ve výši 532 898 Kč.

Největší pokles zaznamenaly **kapitálové příjmy**, které se propadly na pouhých 86 300 Kč a jejich největší a jedinou součástí byly příjmy z prodeje pozemků (ve stejné výši 86 300 Kč). Jedná se tedy o výrazný, avšak logický pokles příjmů.

Přijaté transfery představovaly druhou nejmenší část příjmů, a přesto dosahovaly 1 908 402,40 Kč. Největší částí přijatých dotací byly neinvestiční transfery ze státního rozpočtu ve formě mzdy veřejně prospěšných pracovníků a ve výši 731 682,40 Kč, následované převody z rozpočtových účtů ve výši 638 000 Kč. Neinvestiční transfery ze státního rozpočtu na státní správu tvořily 485 500 Kč. Obec uvádí, že všechny přijaté dotace byly v daném roce vyčerpány.

Příjmy obce je vhodné poměrově opět srovnat s ostatními obcemi ve sledovaném regionu, které jsou graficky zachyceny na grafu č. 7.

Graf 7: Příjmy sledovaných obcí v roce 2017

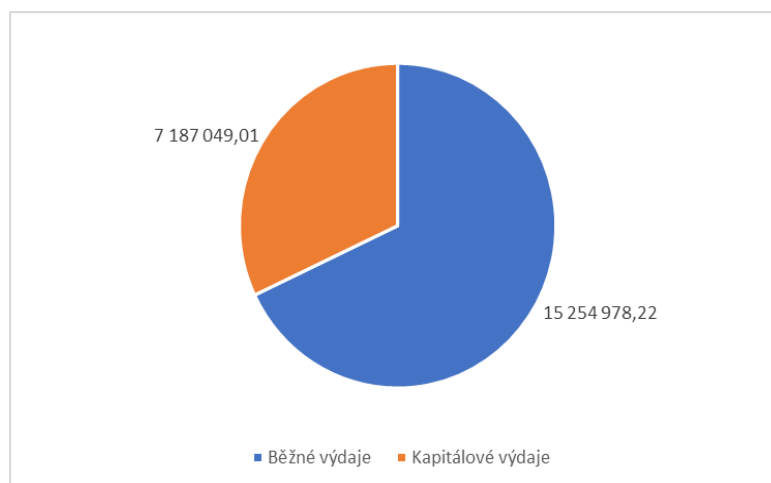

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Podobně jako v předchozím roce má obec Poříčany překvapivě vysoké procento příjmů tvořené přijatými transfery (13 499 854,40 Kč), nicméně celkové příjmy se propadly o více než 15 mil. Kč na 35 190 024,90 Kč. Za povšimnutí stojí výrazný růst kapitálových příjmů (3 468 965 Kč) obce Horoušany, přičemž obci tak vzrostly celkové příjmy zhruba o 10 %. Jedná se především o příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku (1 560 000 Kč), příjmy z poskytování komunálních služeb (964 570 Kč) a příjmy za účelem činnosti pro místní správu (681 604 Kč). Nárůst přijatých transferů v celkové hodnotě 2 046 399,2 Kč lze vidět i u obce Semice, jednalo se zejména o neinvestiční příspěvek ze státního rozpočtu (1 254 559,20 Kč) na podporu místní správy.

Výdaje obce podle určené klasifikace jsou uvedeny na grafu č. 8 pod textem.

Graf 8: Výdaje obce Kounice v roce 2017

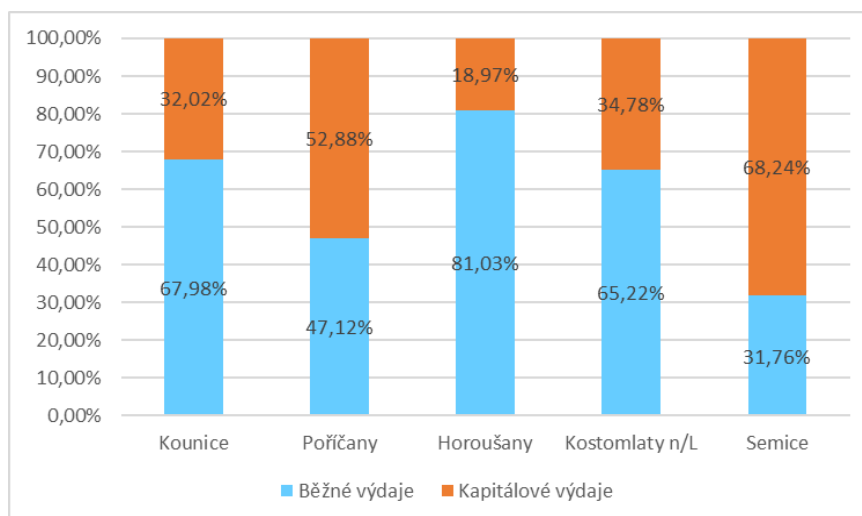
Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Běžné výdaje obce Kounice ve srovnání s předchozím rokem poměrově vzrostly na celkovou částku 15 254 978,22 Kč. Mezi jejich největší součásti patří výdaje na činnost místní správy (3 301 977,21 Kč), dále výdaje na provoz mateřské a základní školy (1 947 736 Kč) a Poskytnuté náhrady na výstavbu a údržbu místních inženýrských sítí (1 737 189 Kč).

Proti tomu **kapitálové výdaje** meziročně lehce poklesly (absolutně i poměrově) a dosáhly výše 7 187 049,01 Kč. Největší kapitálové výdaje připadly na rekonstrukci komunikací Ke škole a Dolní v Ohraženém (místní název; 3 098 646,01 Kč) a dále na rekonstrukci chodníků v centru obce (poblíž zámku a Jednoty) ve výši 915 928 Kč. Kapitálový výdaj ve výši 1 737 189 Kč byl poskytnutý společností ČEZ na zavedení elektřiny do země v ulici Nová.

Dále jsou na grafu č.9 zachyceny poměrově výdaje obce Kounice ve srovnání s ostatními sledovanými obcemi v roce 2017.

Graf 9: Výdaje sledovaných obcí v roce 2017

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

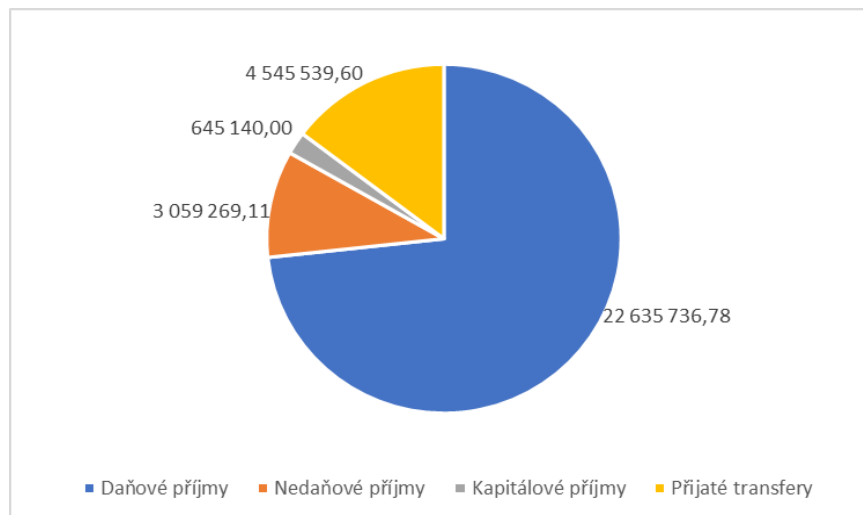
Obrázek jasně poukazuje na významný poměrový nárůst kapitálových výdajů ve všech obcích ve srovnání s předchozím rokem (vyjma samotných Kounic). V obci Poříčany dosáhly kapitálové výdaje celkové hodnoty 22 657 188,93 Kč a v obci Semice pak 28 269 041 Kč. Jak lze očekávat, obě uvedené obce hospodařily se schodkem 7 659 301,97 Kč, resp. 21 407 331,03 Kč (absolutně nejvyšší schodek napříč sledovanými obcemi a obdobími). V případě obce Semice jsou vysoké výdaje způsobeny především výstavbou technické infrastruktury (vodovodu a kanalizace) v obci (21 349 280 Kč). Obec Poříčany pak pod těmito náklady uvádí stavbu silničních komunikací (8 354 961,40 Kč) a řadu menších rekonstrukcí. V Kostomlatech došlo proti původnímu plánu ke značnému snížení kapitálových výdajů v důsledku nerealizovaného prodeje obecních pozemků v hodnotě 25 000 000 Kč. Za účelem dosažení přebytkového hospodaření tak byly sníženy kapitálové výdaje určené na rekonstrukci komunikací ze 16 290 000 Kč na 1 579 961 Kč.

4.2.3 Analýza hospodaření obce v roce 2018

Za rok 2018 příjmy obce Kounice výrazně vzrostly a dosáhly 30 885 685,49 Kč, avšak výdaje dosáhly ještě vyšší hodnoty 32 215 252,13 Kč. Obec tak v daném roce hospodařila se schodkem 1 329 566,64 Kč. Původně plánované příjmy a výdaje měly dosáhnout výše 27 497 165,60 Kč.

Na grafu č. 10 je uvedena základní klasifikace příjmů obce.

Graf 10: Příjmy obce Kounice v roce 2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Stejně jako v předchozích letech i v roce 2018 představovaly **daňové příjmy** největší část příjmů o celkovém objemu 22 635 736,78 Kč. Největší část daňových příjmů představovala daň z přidané hodnoty (10 333 431,93 Kč), za kterou následovala daň z příjmu fyzických osob (dohromady 4 936 159,82 Kč) a daň z příjmu právnických osob, dosahující 4 211 108,94 Kč.

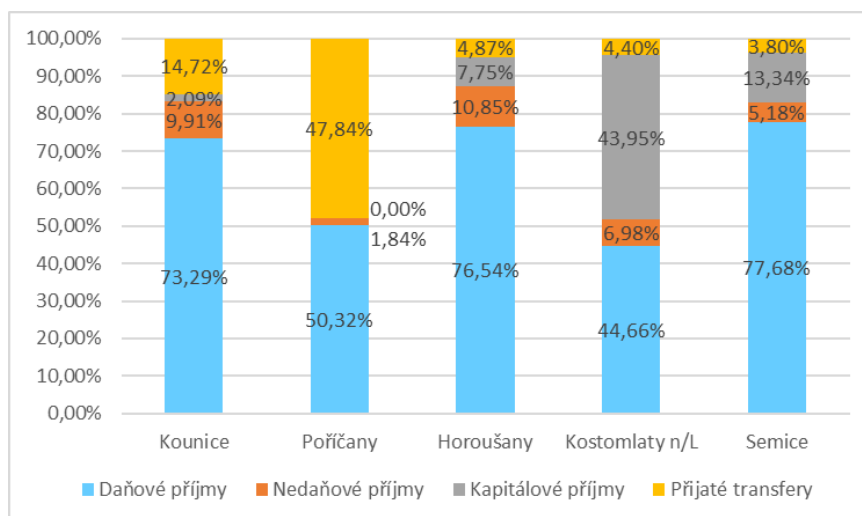
Mírně vzrostly i **nedaňové příjmy** obce, které dosáhly výše 3 059 269,11 Kč. Jejich největší část opět představovaly Příjmy z pronájmu nemovitostí (sociálních bytů) ve výši 541 535 Kč. Oproti předchozím rokům vzrostly příjmy z pronájmu pozemků (499 302 Kč) a Příjmy z pronájmu nemovitostí (DPS) ve výši 419 686 Kč. Nutno říct, že nedaňové příjmy jsou z hlediska stability dlouhodobě nejvyrovnanější.

Na úroveň z roku 2016 se vrátili **kapitálové příjmy**, dosahující výše 645 140 Kč. Ty tvoří mimo příjmů z prodeje pozemků (80 140 Kč) ještě přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku (558 000 Kč)

Přijaté transfery dosáhly 4 545 539 Kč a představovaly v daném roce významnou část příjmů obce. Menší polovina transferů je evidována jako převody z rozpočtových účtů (1 967 500 Kč), větší část pak tvoří investiční transfery (2 578 039,6 Kč). Překvapivě nízké (45 818 Kč) jsou dotace přijaté za účelem komunálních voleb v daném roce.

Příjmy obce v roce 2018 jsou srovnány s ostatními na grafu č. 11 pod textem.

Graf 11: Příjmy sledovaných obcí v roce 2018

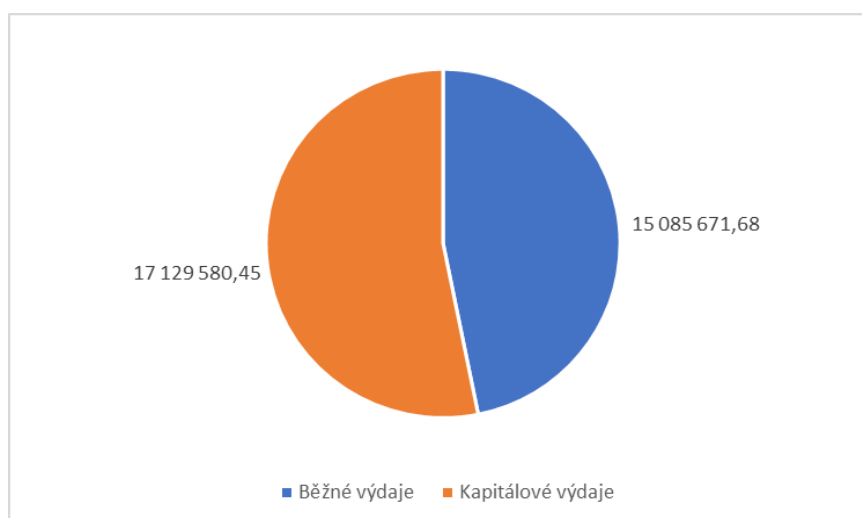

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Graf č. 11 dobře poukazuje na relativně vysoké kapitálové příjmy hned u trojice obcí – Kostomlaty nad Labem, Semice a Horoušany. Obec Kostomlaty získala ve zkoumaném roce 28 704 585 Kč z prodeje pozemků, který byl plánován už v roce předchozím, což se projevilo i ve vyšších kapitálových výdajích (viz dále). V případě Semic a Horoušan se jednalo o příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku v hodnotě 3 522 548 Kč, resp. 1 520 000 Kč. Obec Poříčany má pak už tradičně vysoké dotace, které opět tvoří zhruba polovinu jejích příjmů. Ty získává díky převodům vlastních fondů.

Výdaje obce Kounice v roce 2018 jsou zachyceny na grafu č. 12 pod textem.

Graf 12: Výdaje obce Kounice v roce 2018

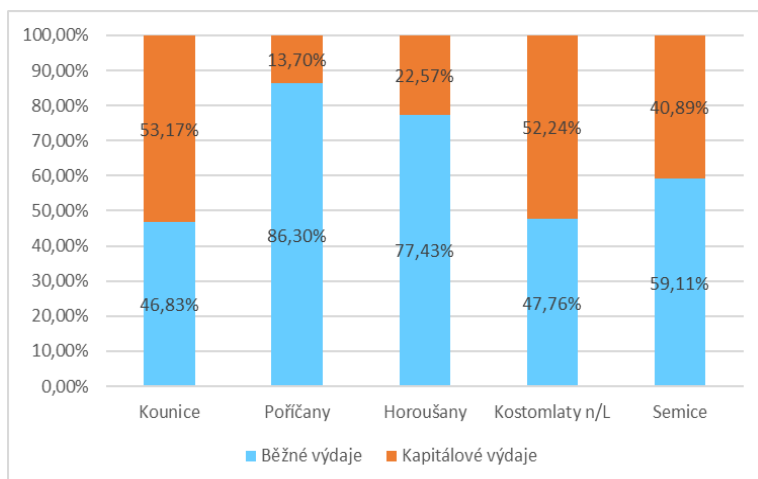
Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Proti předchozímu roku se **Běžné výdaje** obce Kounice mírně snížily na výslednou částku 15 085 671,68 Kč. Největší částky v rámci výdajů připadly na činnost místní správy (4 001 694,40 Kč), provoz mateřské a základní školy (2 459 363,50 Kč), na zastupitelstvo obce (1 147 948 Kč) a na sběr a odvoz komunálních odpadů (1 063 837 Kč).

Celkové **kapitálové výdaje** obce tvořily mimořádně více než polovinu všech výdajů a dosáhly hodnoty 17 129 580,45 Kč. Téměř polovina těchto prostředků posloužila k financování rozsáhlé rekonstrukce komunikací Pod Lesem a Ke Skále (8 225 448,04 Kč), která bylo pouze z malé části kryta přijatými transfery. Dalších 7 532 000 Kč připadlo na pořízení hasičského auta CAS Tatra.

Na grafu č. 18 je zachyceno srovnání výdajů obcí v roce 2018.

Graf 13: Výdaje sledovaných obcí v roce 2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Zatímco v Kounicích a v Kostomlatech nad Labem tvořily kapitálové výdaje nadpoloviční většinu, v Horoušanech to byla méně než čtvrtina, v Poříčanech dokonce méně než 14 % (nutno podotknout, že obec v daném roce neměla ani žádné kapitálové příjmy). Situace v Kounicích je popsána výše (nákup hasičského vozu), v Kostomlatech se jednalo o zásadní opravu silniční komunikace v ceně 11 667 915,99 Kč. Stejně tak v Horoušanech i v Poříčanech lze dohledat menší výdaje za účelem zkvalitnění silnic, chodníků a dopravní obslužnosti, avšak jedná se spíše o drobnější výdaje. Jako příklad uveďme opravu komunikace Větrná v Poříčanech za 1 602 448,96 Kč. V Semicích byly plánovány kapitálové výdaje rovněž v nadpoloviční většině, nicméně došlo ke zvýšení výdajů,

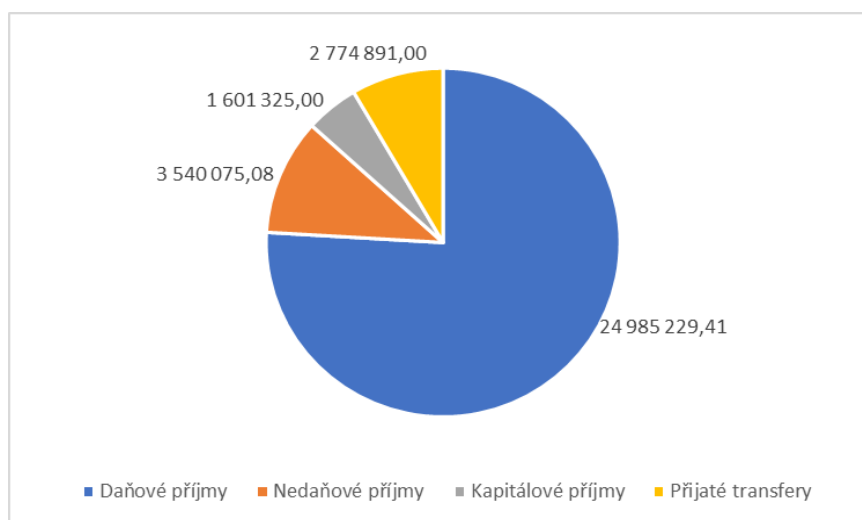
souvisejících s neinvestičními nákupy. Zároveň byly proti plánu sníženy kapitálové výdaje na pořízení dlouhodobého majetku.

4.2.4 Analýza hospodaření obce v roce 2019

V roce 2019 se příjmy obce Kounice opět zvýšily na hodnotu 32 901 520,49 Kč. Výdaje se proti tomu díky snížení kapitálových výdajů rovněž snížily, a to na hodnotu 23 047 408,71 Kč. V tomto roce obec hospodařila s výrazným přebytkem ve výši 9 854 111,78 Kč. Dle původního plánu měla obec hospodařit s objemem 29 478 343 Kč.

Na grafu č. 14 je uvedena základní klasifikace příjmů obce v roce 2019.

Graf 14: Příjmy obce Kounice v roce 2019

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

V roce 2019 dosáhly **daňové příjmy** výše 24 985 229,41 Kč a opět tak tvoří dominantní část příjmů. Téměř polovinu těchto příjmů obec získala jako daň z přidané hodnoty (11 011 663,60 Kč), dále jako daň z příjmů fyzických osob (6 305 961,5 Kč) a také jako daň z příjmů právnických osob (5 014 204,73 Kč).

Nedaňové příjmy do obecního rozpočtu přispěly částkou 3 540 075,08 Kč. Největší částí jsou v tomto roce nově příjmy z pronájmu pozemků ve výši 926 789 Kč, následované příjmy z pronájmu nemovitostí ve výši 538 044 Kč, plynoucí z pronájmu sociálních bytů. Příjmy se neplánovaně zvýšily v důsledku dodatečného pronájmu zemědělských ploch (nárůst z 499 302 Kč na 926 789 Kč).

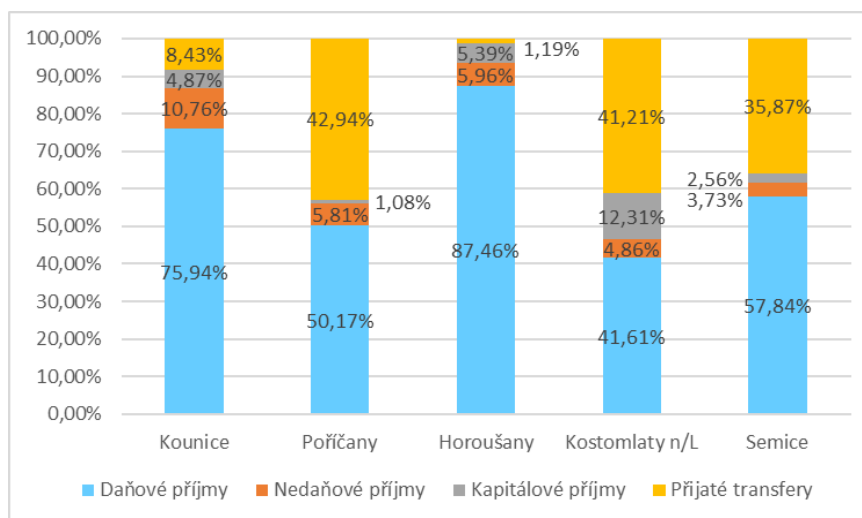
Kapitálové příjmy obce Kounice dosáhly nejvyšší hodnoty v celém sledovaném období, celkem 1 601 325 Kč. Mezi největší položky v daném roce patřil příspěvek za

připojení rodinných domů v ulici Na Paterých (920 000 Kč) a příjmy z prodeje plynovodního řádu (Vinice II) ve výši 680 325 Kč.

Přijaté transfery se snížily na hodnotu 2 774 891 Kč, přičemž investiční transfery z této částky představovaly 2 175 191 Kč. Zbývající část tvořily převody z rozpočtových účtů v celkové výši 599 700 Kč. Obec v daném roce vyčerpala veškeré přijaté dotace.

Příjmy obce v daném roce jsou opět srovnány s ostatními v grafu č. 15 pod textem.

Graf 15: Příjmy sledovaných obcí v roce 2019

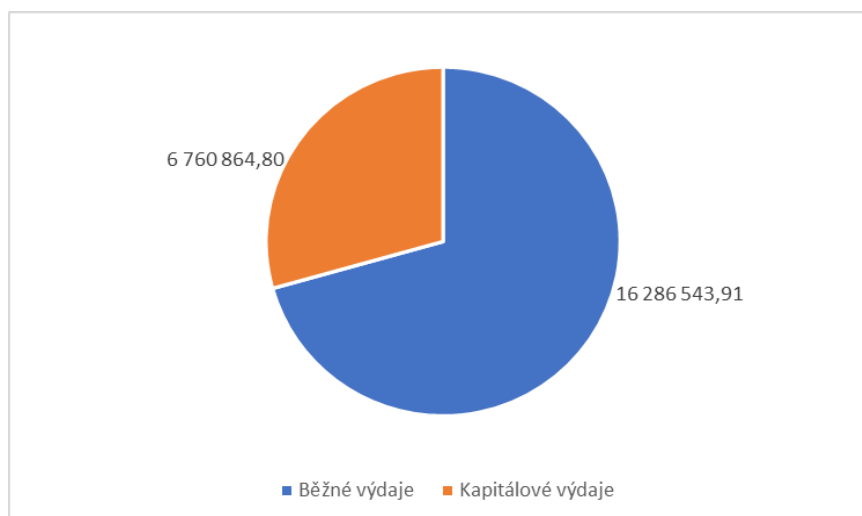

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Ve srovnání s předchozími roky se plošně a zásadně snížily kapitálové příjmy na 45 % původního objemu financí, které v případě Kostomlat nad Labem a Semic částečně vyvážíly transfery. Je třeba uvést, že se v předchozím roce jednalo o větší a plánované prodeje pozemků. Zmíněné transfery byly v případě obce Kostomlaty nad Labem získány v důsledku převodu vlastních fondů v rozpočtech územní úrovně v objemu 38 056 210,69 Kč. Obec Semice pak eviduje přijaté finanční transfery investičního charakteru ze státního rozpočtu v objemu 5 000 000 Kč. V obci Poříčany plynou tyto investiční přijaté transfery od krajů (3 538 000 Kč) a také ze státního rozpočtu (3 202 971 Kč), které doplňují převody z rozpočtových účtů (11 338 000 Kč).

Výdaje obce Kounice za rok 2019 jsou zachyceny na grafu č. 16 pod textem.

Graf 16: Výdaje obce Kounice v roce 2019

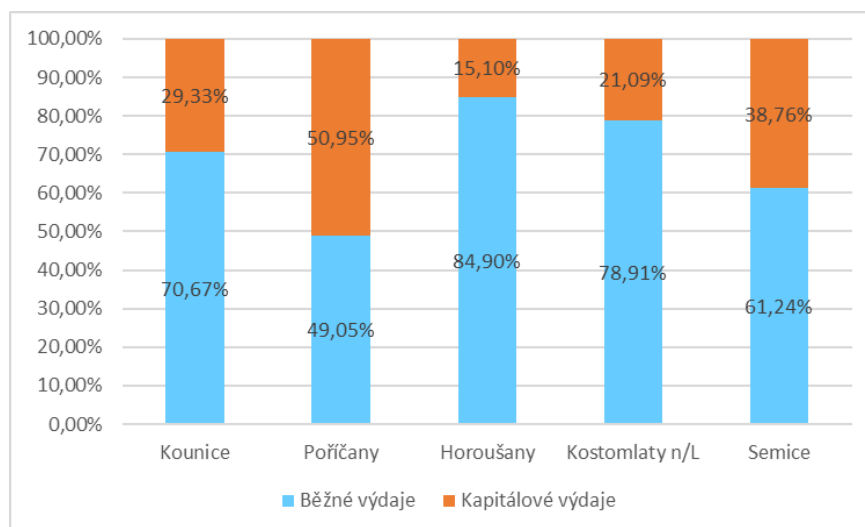
Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Běžné výdaje obce se v roce 2019 dostaly s celkovou hodnotou 16 286 543,91 Kč na své historické maximum. Největší částky v rámci výdajů připadly na činnost místní správy (4 282 945,13 Kč), provoz mateřské a základní školy (3 496 879 Kč), na zastupitelstvo obce (1 183 805 Kč) a na sběr a odvoz komunálních odpadů (1 013 266,92 Kč).

Celkové **kapitálové výdaje** obce se proti předchozímu roku snížily na svou obvyklou úroveň a dosáhly hodnoty 6 760 864,80 Kč. Většina těchto výdajů byla využita na rekonstrukci silničních komunikací a chodníků v obci (4 985 883,32 Kč), na pořízení nových stožárů elektrického osvětlení (1 525 994,54 Kč) a část na pořízení nového vybavení do základní školy (440 432 Kč).

Graf č. 17 zachycuje srovnání obcí v regionu s obcí Kounice z hlediska výdajů.

Graf 17: Výdaje sledovaných obcí v roce 2019

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

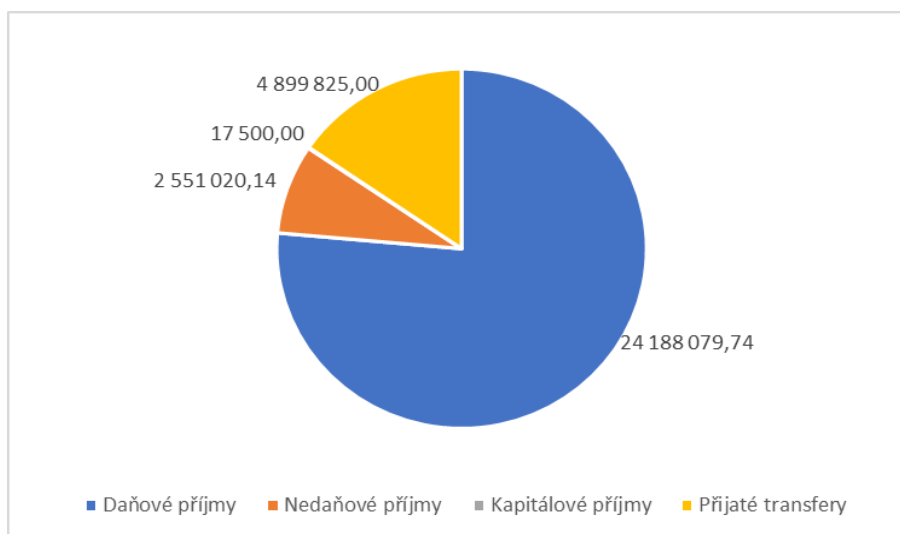
Nejvyšší celkové výdaje (80 893 135,84 Kč) měla v daném roce obec Kostomlaty nad Labem, která na sebe upozornila už mimořádně vysokými transfery při komparaci příjmů. V souvislosti s tím je třeba uvést, že obec měla mimořádně vysoké výdaje na rekonstrukci sportovního areálu u ZŠ v hodnotě 6 777 269,12 Kč, nicméně proti původnímu plánu nerealizovala rozsáhlou modernizaci čističky odpadních vod ani přístavbu mateřské školy. Nadpoloviční většinu kapitálových příjmů měla pouze obec Poříčany, vyšší poměr zaznamenaly také Semice. Kapitálové výdaje v Poříčanech směřovaly na dokončení kanalizace a kanalizačních přípojek, což se v konečných výdajích projevilo částkou 16 267 254,24 Kč. Dále došlo k opravě několika silničních komunikací a k vytvoření přechodu pro chodce (4 544 931,34 Kč). V případě Semic byl ve stejném roce poskytnut příspěvek na stavební úpravy a vybavení místní mateřské školy ve výši 3 574 395 Kč, příspěvek v obdobné výši (3 505 357 Kč) byl poskytnut také na územní rozvoj.

4.2.5 Analýza hospodaření obce v roce 2020

V posledním sledovaném roce 2020 příjmy obce Kounice klesly na hodnotu 31 656 424,88 Kč. Výdaje v tomto roce dosáhly celkové hodnoty 25 155 399,02 Kč. Lze tedy vidět, že po konsolidaci obec v daném roce hospodařila s přebytkem 6 501 025,86 Kč. Původně obec plánovala se schváleným rozpočtem 30 432 672 Kč.

Na grafu č. 18 je uvedena základní klasifikace příjmů obce v roce 2020.

Graf 18: Příjmy obce Kounice v roce 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

V posledním sledovaném roce 2020 dosáhly **daňové příjmy** hodnoty 24 188 079,74 Kč. Nutno podotknout, že poprvé ve sledovaném období nedošlo k meziročnímu růstu. Největší součástí daňových příjmů byla daň z přidané hodnoty (11 080 966,01 Kč), následovaná daní z příjmů fyzických osob (6 028 129,41 Kč) a daní z příjmů právnických osob (4 479 943,91 Kč).

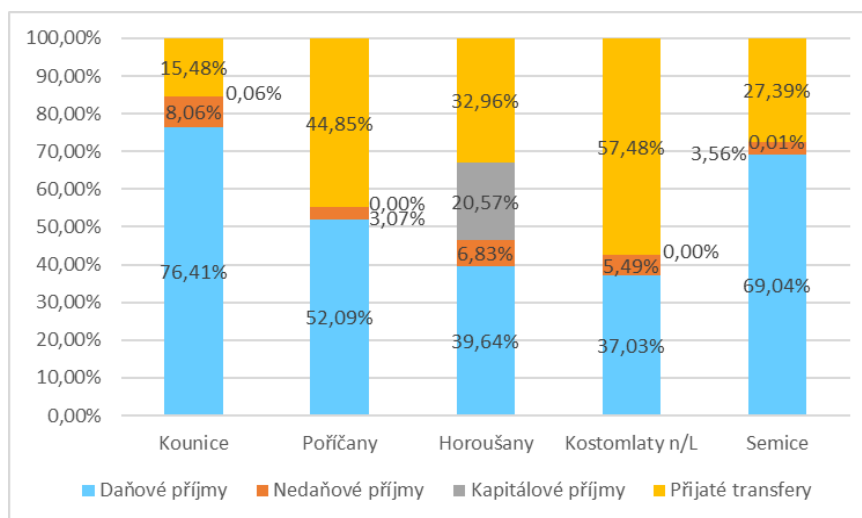
V rámci **nedaňových příjmů** obec vygenerovala celkem 2 551 020,14 Kč. Jejich největší částí jsou příjmy z pronájmu nemovitostí ve výši 534 151 Kč a příjmy z pronájmu pozemků ve výši 499 487 Kč.

Kapitálové příjmy dosáhly mimořádně nízké hodnoty 17 500 Kč. V této skupině příjmů nalezneme pouze příspěvek na pořízení dlouhodobého majetku 4 000 Kč a příjem z prodeje pozemku pro automatickou tlakovou stanici ve výši 13 500 Kč.

Přijaté transfery dosáhly ve sledovaném období nejvyšší hodnoty 4 899 825 Kč. Téměř polovina transferů je evidována jako převody z rozpočtových účtů (2 462 000 Kč), větší část představují investiční transfery (2 455 825 Kč). Dá se předpokládat, že část těchto příspěvků byla realizována v souvislosti s celosvětovou pandemií Covid-19, která omezila dostupnost klíčových služeb (restaurace, škola, školka). Všechny přijaté dotace v roce 2020 byly kompletně vyčerpány.

Srovnání obecních příjmů v daném roce je zachyceno v grafu č. 19 pod textem.

Graf 19: Příjmy sledovaných obcí v roce 2020

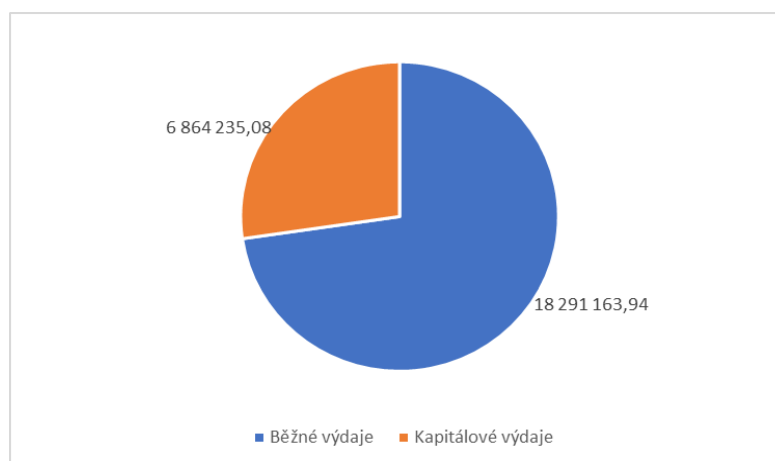

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

V roce 2020 větší kapitálové příjmy vykázala pouze obec Horoušany, kterých dosáhla díky prodeji pozemků v hodnotě 10 827 476 Kč. V případě obcí Poříčany a Kostomlaty nad Labem je opět vidět vysoké procento přijatých transferů. Konkrétně Poříčany obdržely podporu ze státního rozpočtu ve výši 4 790 000 Kč na výstavbu obecních bytů. Stejně tak obec Kostomlaty obdržela podporu ze státního rozpočtu ve výši 19 497 065 Kč na stavební úpravy mateřské školy. I u ostatních obcí jsou výsledky hospodaření ovlivněny pandemií Covid-19, která se projevila ve snížení daňových příjmů (zejména v důsledku poklesu zaměstnanosti) u všech obcí.

Výdaje obce Kounice v roce 2020 zachycuje graf č. 20 pod textem.

Graf 20: Výdaje obce Kounice v roce 2020

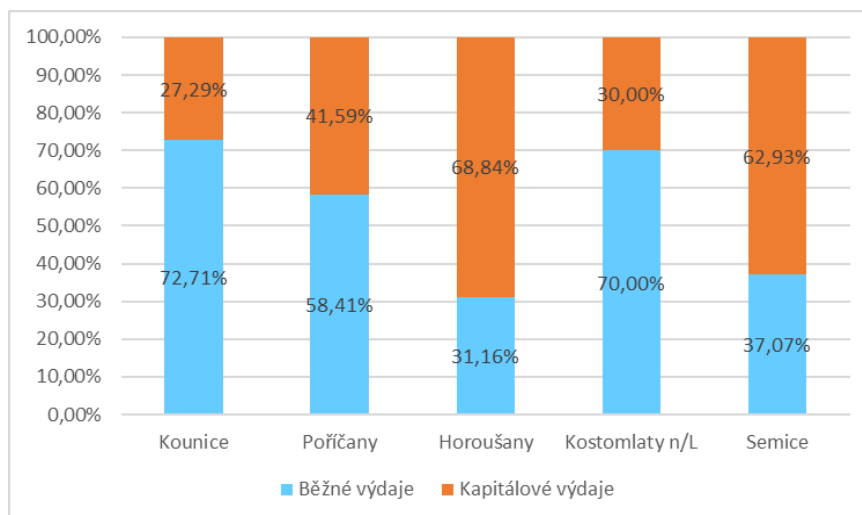
Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

V roce 2020 dosáhly **běžné výdaje** celkové výše 18 291 163,94 Kč. Největší položkou v běžných výdajích byly výdaje na činnost místní správy (4 537 360,89 Kč), provoz mateřské a základní školy (2 559 429,79 Kč), na zastupitelstvo obce (1 265 382 Kč) a na sběr a odvoz komunálních odpadů (1 360 007,80 Kč).

Celkové **kapitálové výdaje** obce se proti předchozímu roku snížily na svou obvyklou úroveň a dosáhly hodnoty 6 864 235,08 Kč. Zhruba třetina těchto výdajů byla využita za účelem zkvalitnění místních komunikací (2 241 940,84 Kč). Většina těchto výdajů je však alokována mezi blíže nspecifikované a nezařazené komunální služby a územní rozvoj (4 278 616,24 Kč).

Graf č. 21 zachycuje srovnání obcí v regionu a obce Kounice z hlediska výdajů.

Graf 21: Výdaje sledovaných obcí v roce 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Z grafu lze vidět, že meziročně došlo ke zvýšení kapitálových výdajů, v obcích Horoušany i Semice tvoří více než 60 % a k 50% hranici se blíží i Poříčany. V Horoušanech se největší výdaje týkaly rozšíření čistíčky odpadních vod ve výši 21 123 603,28 Kč a zároveň došlo ke spolufinancování přístavby školy v Nehvizdech. Proti tomu v Semicích bylo vydáno v kapitálových výdajích 27 422 687,20 Kč na blíže nspecifikované stavby. V Poříčanech padlo 5 601 629,12 Kč na výstavbu obecních bytů a dalších 3 190 280,65 Kč na úpravy silnic.

4.3 Analýza poměrových ukazatelů obce Kounice

Nyní je třeba se zaměřit na výše představené poměrové ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti a autarkie. Ty jsou prezentovány ve formě časové řady v tabulkové a grafické podobě. Sledována je v tomto případě výhradně obec Kounice.

4.3.1 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability bývají označovány jako výnosnost vloženého kapitálu. Hodnota ukazatele pak reflektuje, kolik Kč zisku dokáže generovat 1 Kč aktiv, případně vlastního kapitálu aj. Pro výpočet se používá zisk v různých formách, v této práci je pro výpočet rentability aktiv a rentability tržeb použit nejčastěji aplikovaný EBIT (tedy zisk před zdaněním a úroky), pro výpočet rentability vlastního kapitálu pak EAT (čistý zisk). Uvedené hodnoty jsou získány z výkazu zisků a ztrát a rozvahy obce Kounice.

Rentabilita aktiv (ROA)

Výpočet rentability aktiv probíhá přes následující vzorec:

$$ROA = \frac{EBIT}{Aktiva}$$

Pokud jsou do vzorce dosazeny odpovídající hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$ROA = \frac{EBIT}{Aktiva} = \frac{7766814,81}{196288926,82} = 0,03957 \cong 0,040$$

V tabulce č. 3 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 3: Výpočet a vývoj ukazatele Rentabilita aktiv

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
EBIT	7 766 814,81	9 507 915,08	13 074 926,47	12 218 661,02	11 129 535,63
Aktiva	196 288 926,82	209 948 506,87	225 673 633,55	236 551 499,68	246 917 587,39
ROA	0,040	0,045	0,058	0,052	0,045
ROA %	3,957 %	4,529 %	5,794 %	5,165 %	4,507 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o produkční jednotku, měl by ukazatel mít rostoucí trend a dle doporučení uvedeného v metodice by měl převyšovat hodnotu 0,05. Jak

je ale z tabulky patrné, růstový trend měl pouze mezi lety 2016 a 2018, hodnoty vyšší než 0,05 dosáhl pouze v roce 2018 a 2019. Výsledky poukazují na skutečnost, že rychlost růstu zisku není dostatečná vzhledem k rozšiřujícím se aktivům obce. Přesto můžeme říct, že městyso Kounice se daří dobře, neboť ani v jednom ze sledovaných období není hodnota záporná (docházelo by tak ke ztrátě). Dle základní metodiky je možné konstatovat, že v roce 2020 dokázala 1 Kč aktiv vygenerovat 0,045 Kč, resp. 1 000 Kč aktiv dokáže vygenerovat 45 Kč zisku.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Výpočet rentability vlastního kapitálu probíhá přes následující vzorec:

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Jako ukazatel čistého zisku je v případě ROE využit Výsledek hospodaření po zdanění (EAT). Pokud jsou do vzorce dosazeny odpovídající hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$ROE = \frac{EAT}{\text{Vlastní kapitál}} = \frac{7584504,81}{199582101,29} = 0,038002 \cong 0,038$$

V tabulce č. 4 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 4: Výpočet a vývoj ukazatele Rentabilita vlastního kapitálu

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
EAT	7 584 504,81	9 429 165,08	12 961 686,47	12 097 441,02	10 594 435,63
VK	199 582 101,29	208 430 243,21	222 742 688,68	234 807 420,70	244 793 273,33
ROE	0,038	0,045	0,058	0,052	0,043
ROE %	3,800 %	4,524 %	5,819 %	5,152 %	4,328 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Dle metodiky této práce by měl ukazatel nabývat hodnoty vyšší než 0,08. Tomu však není ani v jednom roce. Nejblíže je této hodnotě ROE v roce 2018, kdy nabývá hodnoty 0,58. Tato hodnota říká, že 1 Kč vložená do vlastního kapitálu dokáže generovat (v roce 2018) 0,058 Kč zisku, a tedy že 1 000 Kč vlastního kapitálu pak dokáže generovat 58 Kč. V rozmezí let 2016 a 2018 lze vidět rostoucí trend daného ukazatele, od roku 2018 do roku 2020 pak naopak mírný pokles. Podle odborné literatury (Růčková, 2019, s. 59) by měla být

dosažená hodnota vyšší, než je výnosnost bezrizikových cenných papírů (což jsou státní cenné papíry). Ta byla v jednotlivých letech (dle Kurzy.cz, 2022) postupně 0,53 %; 1,5 %; 2,01 %; 1,51 % a 1,26 %. Ve sledovaných letech nabývá ukazatel vyšší hodnoty, což upozorňuje na dobré hospodaření.

Rentabilita tržeb (ROS)

Výpočet rentability tržeb probíhá přes následující vzorec:

$$ROS = \frac{EBIT}{Tržby\ z\ výrobků\ a\ služeb + Tržby\ ze\ zboží}$$

Ve výpočtu je třeba zpětně využít jako ukazatel zisku před zdaněním již dříve aplikovaný EBIT. Ve jmenovateli se pak nachází součet tržeb výrobků a služeb a tržeb zboží. Autorka nicméně při výpočtu oba ukazatele již sečetla, a tak jsou v tabulce vedeny jako Tržby z výrobků, zboží a služeb (TzVZS). Pokud jsou do vzorce dosazeny odpovídající hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$ROS = \frac{EBIT}{Tržby\ z\ výrobků,\ zboží\ a\ služeb} = \frac{7766814,81}{2907649} = 2,671$$

V tabulce č. 5 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 5: Výpočet a vývoj ukazatele Rentabilita tržeb

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
EBIT	7 766 814,81	9 507 915,08	13 074 926,47	12 218 661,02	11 129 535,63
TzVZS	2 907 649,00	2 997 790,50	3 587 820,70	4 016 083,09	3 387 556,59
ROS	2,671	3,172	3,644	3,042	3,285

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Výše je zachycen vývoj ukazatele rentability tržeb, který je také známý jako zisková marže. Ačkoli jsou výsledky v tomto případě problematicky interpretovatelné, lze vidět rostoucí trend s drobným výpadkem v roce 2019. Hlavním problémem interpretovatelnosti ukazatele je jeho samotná funkce, která má velký význam v podnikové sféře. V ní běžně dochází k situaci, kdy tržby výrazně převyšují zisky, protože se zpravidla jedná o klíčový (a v mnoha případech i jediný) zdroj příjmů. V případě municipality tomu tak ale není, a proto jsou uvedené tržby takřka nevyhovující a dosahují řádově stovek %.

4.3.2 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti nebo také ukazatele dlouhodobé finanční stability jsou považovány za nejvýznamnější poměrové ukazatele, sledující schopnost podniku využívat cizí zdroje k financování. Nejvýznamnějším ukazatelem při sledování zadluženosti je ukazatel celkové zadluženosti (známý také jako věřitelské riziko), který se vypočítá jako podíl cizího kapitálu na aktivech podniku. Obecně není udávána optimální hodnota či rozsah hodnot daného ukazatele, ačkoli je preferována jeho nízká hodnota. S rostoucí hodnotou totiž roste riziko věřitelů.

Celková zadluženost (Debt Ratio)

Výpočet celkové zadluženosti probíhá přes následující vzorec:

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Ve výpočtu jsou uváděna jednak celková aktiva a dále cizí zdroje financování. Pokud jsou do vzorce dosazeny odpovídající hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}} = \frac{2285989,52}{196288926,82} = 0,01165 \cong 0,012$$

V tabulce č. 6 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 6: Výpočet a vývoj ukazatele Celková zadluženost

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Cizí kap.	2 285 989,52	1 518 263,66	2 930 944,87	1 744 078,98	2 124 314,06
Aktiva	196 288 926,82	209 948 506,87	225 673 633,55	236 551 499,68	246 917 587,39
DR	0,012	0,007	0,013	0,007	0,009
DR %	1,165 %	0,723 %	1,299 %	0,737 %	0,860 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Celková zadluženost ve zkoumaném horizontu let osciluje okolo 1 %, což je takřka zanedbatelná hodnota. Nejvyšší je ukazatel v roce 2018, kdy dosahuje hodnoty 1,3 %. V celém pětiletém horizontu je průměrná hodnota celkové zadluženosti 0,957 %. Tyto informace reflektují skutečnost, že zkoumaná obec Kounice nemá téměř žádné závazky.

Rozdílné hodnoty v jednotlivých letech jsou důsledkem pouze malých úvěrů. Obec však nepoužívá cizí zdroje k financování svých běžných či kapitálových výdajů.

4.3.3 Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity podniku reflektují schopnost organizace hradit své závazky. Obvykle jsou sledovány tři základní ukazatele, které se liší časovým horizontem přeměny aktiva na finanční prostředky. Těmito ukazateli jsou běžná likvidita, pohotová likvidita a okamžitá likvidita. Výsledná hodnota představuje poměrový ukazatel (často vyjádřený desetinným číslem), který lze interpretovat jako násobek závazků. V korporátním prostředí tato hodnota obvykle osciluje okolo čísla 1, u municipálních organizací je však obvykle výrazně vyšší (což je v pořádku). Důvodem vysoké likvidity obcí je držení značné sumy peněžních prostředků na obecních účtech.

Běžná likvidita

Výpočet běžné likvidity probíhá přes následující vzorec:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Výpočet představuje podíl oběžných aktiv na krátkodobých závazcích a měří budoucí solventnost podniku. Pokud jsou do vzorce dosazeny odpovídající hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} = \frac{5579163,99}{2285989,52} = 2,441$$

V tabulce č. 7 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 7: Výpočet a vývoj ukazatele Běžná likvidita

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Ob. Akt.	5 579 163,99	6 354 887,20	6 816 919,43	14 660 534,76	21 193 575,20
Kr. Záv.	2 285 989,52	1 518 263,66	2 930 944,87	1 744 078,98	2 124 314,06
BL	2,441	4,186	2,326	8,406	9,977

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Ukazatel běžné likvidity měří budoucí solventnost podniku a v ideálním případě by jeho hodnota měla být vyšší než 1,5. Tuto hodnotu sledovaný ukazatel převyšuje po celé

sledované období, kdy nabývá hodnot od 2,326 do 9,977 (v průměru 5,467). Navíc má pozitivní rostoucí trend. Důvodem takto vysokých hodnot je, že obec má velké množství prostředků v oběžných aktivech. Například v roce 2020 by své závazky mohla obec splatit téměř desetkrát. Je tedy velká pravděpodobnost, že si obec zachová svou platební schopnost.

Pohotovostní likvidita

Výpočet pohotovostní likvidity probíhá přes následující vzorec:

$$\text{Pohotovostní likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Výpočet představuje podíl oběžných aktiv bez zahrnutí zásob na krátkodobých závazcích a měří budoucí solventnost podniku. Pokud jsou do vzorce dosazeny odpovídající hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$\text{Pohotovostní likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}} = \frac{5579163,99 - 0}{2285989,52} = 2,441$$

V tabulce č. 8 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 8: Výpočet a vývoj ukazatele Pohotovostní likvidita

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Ob. Akt.	5 579 163,99	6 354 887,20	6 816 919,43	14 660 534,76	21 193 575,20
Zásoby	0	0	0	0	0
Kr. Záv.	2 285 989,52	1 518 263,66	2 930 944,87	1 744 078,98	2 124 314,06
PL	2,441	4,186	2,326	8,406	9,977

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Ukazatel pohotovostní likvidity odpovídá z hlediska výsledných hodnot původnímu ukazateli běžné likvidity, neboť obec nedrží v celém sledovaném období žádné zásoby. Standardně by měl ukazatel nabývat hodnot vyšší než 1,0, což je splněno po celé sledované období. I v tomto případě se dobré výsledky obce odrážejí z velkého množství držených aktiv.

Okamžitá likvidita

Výpočet okamžité likvidity probíhá přes následující vzorec:

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Okamžitě splatné závazky}}$$

Výpočet představuje podíl peněžních prostředků, které jsou okamžitě k dispozici na okamžitě splatných závazcích (OSZ). Pokud jsou do vzorce dosazeny relevantní hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Okamžitě splatné závazky}} = \frac{3518139,99}{1192274} = 2,951$$

V tabulce č. 9 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 9: Výpočet a vývoj ukazatele Okamžitá likvidita

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Peníze	3 518 139,99	5 064 892,20	3 735 325,56	13 589 437,34	20 090 463,20
OSZ	1 192 274,00	720 728,00	2 149 152,00	774 472,00	791 992,00
OL	2,951	7,027	1,738	17,547	25,367

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Ukazatel okamžité likvidity by měl mít hodnotu vyšší než 0,2, což je opět v celém sledovaném období splněno – hodnota se reálně pohybuje vysoko nad hranicí v rozmezí od 1,738 do 25,367, v průměru 10,296. Obec by tak opět neměla problém „okamžitě“ uhradit všechny své závazky a stále by měla spoustu volných finančních prostředků. Na základě těchto poznatků a rychle rostoucího trendu daného ukazatele by obec měla zvážit, zda by tyto prostředky nebylo vhodné investovat za účelem jejich zhodnocení do nějakého aktiva.

4.3.4 Autarkie

Autarkie či také soběstačnost je pravděpodobně nejzákladnější ukazatel aplikovaný v municipální sféře. Na rozdíl od ostatních ukazatelů totiž slouží primárně pro neziskové organizace. Ukazatel vyhodnocuje soběstačnost obce na základě jejích výnosů a nákladů, méně často také podle jejích výdajů a příjmů

Ukazatel Autarkie

Výpočet autarkie probíhá přes následující vzorec:

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady na hlavní činnosti}}$$

Výpočet představuje podíl výnosů z hlavní činnosti na jejich nákladech. Pokud jsou do vzorce dosazeny relevantní hodnoty, lze získat následující výsledky (pro rok 2016):

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Okamžitě splatné závazky}} = \frac{3518139,99}{1192274} = 2,951$$

V tabulce č. 10 pod textem je proveden výpočet ve sledovaném období.

Tabulka 10: Výpočet a vývoj ukazatele autarkie

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy	22 343 307,78	26 034 836,99	27 516 968,96	29 799 214,50	29 669 788,27
Náklady	14 758 802,97	16 605 671,91	14 555 282,49	17 701 773,48	19 075 325,64
Autarkie	1,514	1,568	1,891	1,683	1,555
Autar. %	151,390 %	156,783 %	189,051 %	168,340 %	155,540 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Podle Pekové (2004, s. 364) je optimální výše ukazatele autarkie stanovena na 50 %, pozitivní je pak hodnota 100 %. V celém sledovaném období výnosy obce značně převyšují náklady, hodnota ukazatele se pohybuje v rozmezí od 151,39 % do 189,051 %.

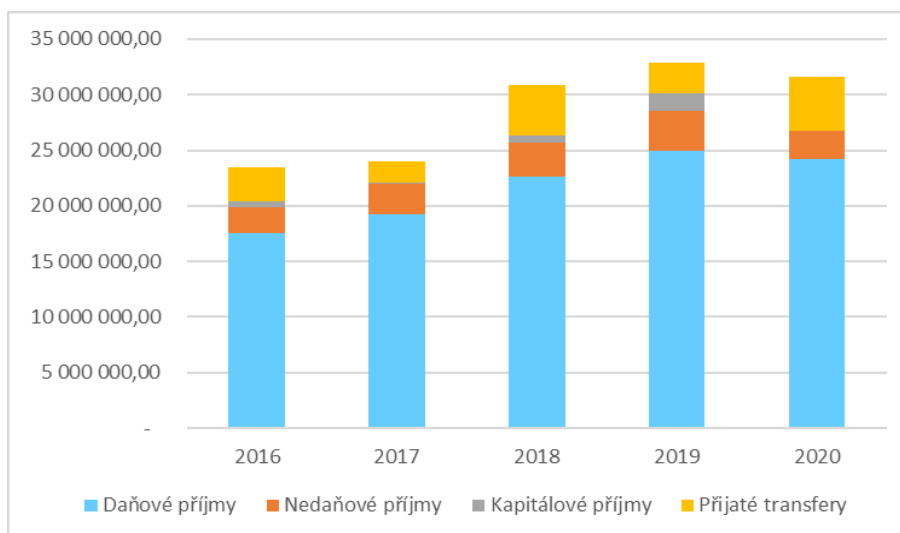
4.4 Souhrnná finanční analýza

V poslední části praktické kapitoly je třeba se zaměřit na vývoj ukazatelů v celém pětiletém časovém horizontu a provést odpovídající horizontální analýzu. Mezi sledované a evaluované ukazatele patří příjmy a výdaje obce Kounice a dále daňové příjmy, výdaje a přijaté transfery na obyvatele celé skupiny obcí. V první části této analýzy je v důsledku rozsahu analýzy pozornost zaměřena pouze na obec Kounice. Při srovnání přepočtu na počet obyvatel jsou vzájemně komparovány všechny sledované obce.

4.4.1 Příjmy obce Kounice v letech 2016–2020

Příjmy obce jsou zachyceny graficky v grafu č. 22 pod textem. Pro srovnání s grafy zveřejněnými v kapitole 4.2 je vhodné uvést, že na vývoj nyní není nahlíženo relativně a sloupec netvoří 100 % celku – představuje absolutní množství příjmu v každém sledovaném roce. Z tohoto důvodu jsou sloupce různě vysoké.

Graf 22: Vývoj příjmů obce Kounice v rozmezí let 2016 až 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Příjmy obce Kounice mají v rozmezí zkoumaných let relativně stabilní a mírně rostoucí trend. **Daňové příjmy** se meziročně zvyšují v průměru o 2 až 3 miliony Kč. Výjimkou je situace v posledním sledovaném roce, který byl silně zasažen pandemií Covid-19 a v důsledku poklesu příjmů fyzických a právnických osob došlo i k poklesu daňových příjmů. Menší meziroční nárůst daňových příjmů v rozmezí let 2016 a 2017 je způsoben pravděpodobně pozvolnějším nárůstem rezidentů obce. Běžné příjmy rostou společně s DPH a daňovými příjmy FO a PO. Obdobný vývoj jako u daňových příjmů je vidět i v případě **nedaňových příjmů**, které se každoročně navyšují v řádu nižších stovek tisíc Kč, výrazné snížení (opět v důsledku pandemie) o téměř 1 000 000 Kč lze vidět až v roce 2020. Důvodem relativní stability daného vývoje je povahový charakter nedaňových příjmů – ukazatel reflektuje příjmy (v případě Kounic) jen z pronájmu nemovitostí, které navíc nerozšiřuje, a tak nevzniká prostor pro případné výkyvy. Zcela naopak je tomu u vývoje **kapitálových příjmů**, které lze velmi těžko predikovat, a v období zkoumaných let nemají konzistentní vývoj, odvíjí se od aktuálních potřeb obce a jejích obyvatel, jako jsou prodeje obecních pozemků a nemovitostí. Podobně nepravidelný vývoj mají i **přijaté transfery**, které byly nejvyšší v roce 2020 a částečně tak korigovaly výpadek ostatních příjmů. Vysokých hodnot

dosáhly v letech 2016 a 2018, kdy byly využity zejména na rekonstrukci obecních komunikací, ve druhém zmíněném roce zároveň sloužily na nákup nového hasičského vozu.

Meziroční vývoj jednotlivých složek příjmů včetně indexového vyjádření celkových příjmů je zachycen v tabulce č. 11 pod textem.

Tabulka 11: Výpočet a vývoj příjmů

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
DP	17 500 607,23	19 264 759,49	22 635 736,78	24 985 229,41	24 188 079,74
NP	2 357 247,23	2 729 317,55	3 059 269,11	3 540 075,08	2 551 020,14
KP	516 488,00	86 300,00	645 140,00	1 601 325,00	17 500,00
PT	3 108 857,00	1 908 402,40	4 545 539,60	2 774 891,00	4 899 825,00
CP	23 483 199,46	23 988 779,44	30 885 685,49	32 901 520,49	31 656 424,88
CP BI	1,000	1,022	1,315	1,401	1,348
CP ŘI	N/A	1,022	1,288	1,065	0,962

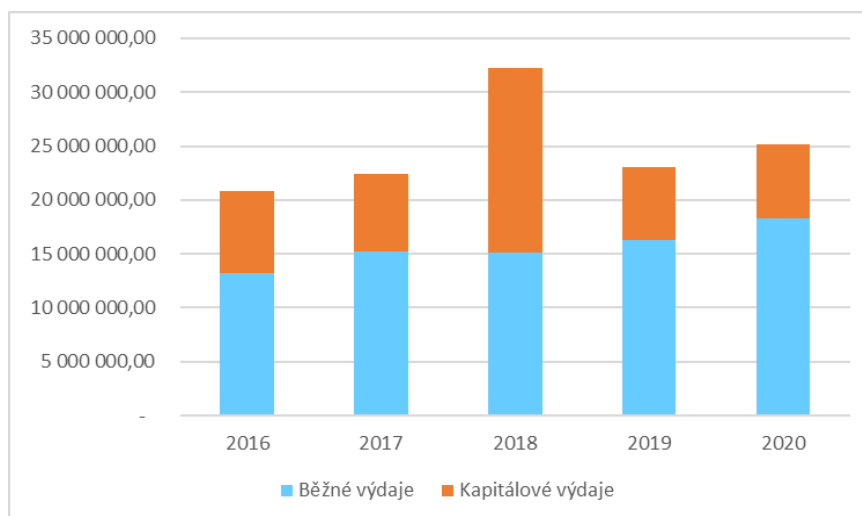
Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Tabulka č. 11 zachycuje vývoj příjmů. Jak je uvedeno výše v textu, tak relativně předvídatelný vývoj je vidět u daňových a nedaňových příjmů, které mají stabilní vývoj. Proti tomu kapitálové příjmy a transfery jsou zcela nepředvídatelné. Tabulka zachycuje pro celkové příjmy i vývoj bazického a řetězového indexu. Bazický index má základ v roce 2016, zatímco řetězový index vychází vždy z roku předchozího. Meziroční pokles příjmů je v bazickém indexu zobrazen poklesem proti hodnotě v předchozím období, v řetězovém pak snížením hodnoty pod 1,0. Dobře je tato situace zachycena v roce 2020.

4.4.2 Výdaje obce Kounice v letech 2016–2020

Výdaje obce jsou zachyceny graficky v grafu č. 23 pod textem.

Graf 23: Vývoj příjmů obce Kounice v rozmezí let 2016 až 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Vývoj výdajů městysu Kounice je v rozmezí zkoumaných let vcelku nahodilý, s dosaženým maximem v roce 2018 a minimem v roce 2016. S přehlednutím dat za rok 2018 lze říct, že vývoj výdajů má mírně rostoucí trend. **Běžné výdaje** se meziročně zvyšují o 1 až 2 miliony Kč. Tento jev lze vysvětlit rostoucím počtem obyvatel v obci, pro které je třeba zajistit dostatečnou infrastrukturu zejména v rámci mateřské a základní školy, ale i na veřejných prostranstvích nebo v rámci poskytovaných veřejných a komunálních služeb. Proti tomu **kapitálové výdaje**, které jsou charakteristické svou nepravidelností, v mnoha ohledech kopírují především přijaté transfery. Nejčastěji jsou alokovány na opravy obecních komunikací, modernizaci budov vzdělávacích institucí (ve zkoumaném období zejména školní jídelny a družiny) ale také na souvislou výměnu stožárů veřejného osvětlení prostor v obci. Již výše zmíněnou výjimkou, která způsobila výkyv v roce 2018, byl nejen nákup nového hasičského vozu, ale i rozsáhlá rekonstrukce silniční komunikace Ke Skále, financovaná zejména z vlastních zdrojů.

Stejně tak jako v případě příjmů je zachycen i meziroční vývoj výdajů v tabulce č. 12 pod textem.

Tabulka 12: Výpočet a vývoj výdajů

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
BV	13 195 782,13	15 254 978,22	15 085 671,68	16 286 543,91	18 291 163,94
KV	7 597 900,93	7 187 049,01	17 129 580,45	6 760 864,80	6 864 235,08
CV	20 793 683,06	22 442 027,23	32 215 252,13	23 047 408,71	25 155 399,02
CV BI	1,000	1,079	1,549	1,108	1,210
CV ŘI	N/A	1,079	1,435	0,715	1,091

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Tabulka č. 12 sleduje vývoj výdajů. Zatímco běžné výdaje mají pozvolný dlouhodobý růst v celém sledovaném období, kapitálové výdaje jsou opět spíše nahodilé a nepředvídatelné. Jsou provázány s rovněž nepředvídatelnými kapitálovými příjmy a transfery, které umožňují jejich financování. Součástí výpočtu v tabulce je běžný a řetězový index celkových výdajů. Opět lze vidět odlišné hodnoty počínaje rokem 2018 v celém zbývajícím zkoumaném horizontu let.

4.4.3 Daňové příjmy na obyvatele

Na základě dat získaných z ČSÚ je nyní možné určit jednotlivé sledované ukazatele s přepočtem na jednoho obyvatele. Výpočet je prováděn přes následující vzorec:

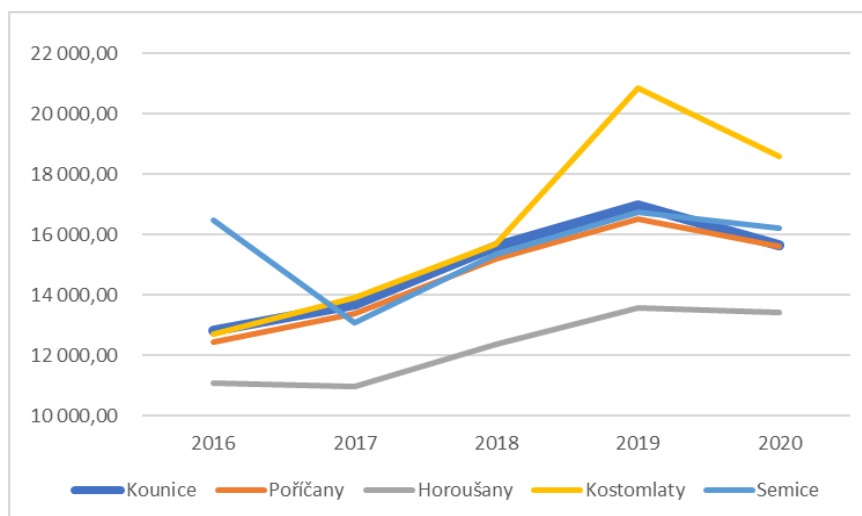
$$\text{Daňové příjmy na obyvatele} = \frac{\text{Daňové příjmy v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Pokud do vzorce dosadíme zjištěné hodnoty za daný územní celek a zkoumaný rok (v tomto případě Kounice v r. 2016), vypočteme následující:

$$\text{Daňové příjmy na obyvatele} = \frac{17500607,23}{1367} = 12802,20$$

Obdobným způsobem je pak možné zjistit hodnoty pro celou časovou řadu v rozmezí let 2016 až 2020. Zjištěné výsledky jsou zachyceny graficky v grafu č. 24.

Graf 24: Vývoj daňových příjmů na obyvatele v rozmezí let 2016 až 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Největších daňových příjmů na obyvatele bylo dosaženo v roce 2019, kdy tento ukazatel dosahoval hodnoty 16 950,63 Kč na obyvatele. Naopak nejnižší hodnota byla zjištěna v roce 2016 a dosahovala pouze 12 802,20 Kč. Mezi roky 2016 a 2019 zaznamenal tento ukazatel prudký růst, který souvisí zejména s příchodem mladých a ekonomicky aktivních lidí, kteří dojíždějí za zaměstnáním do Prahy. V roce 2020 došlo k razantnímu poklesu zejména v důsledku poklesu příjmů během první a druhé vlny pandemie Covid-19. Nejvíce podobná je situace v obci Poříčany, kde dosahují daňové příjmy na obyvatele takřka totožných hodnot. Obec Horoušany vykazuje rovněž podobný trend, nicméně daňové příjmy na obyvatele jsou každoročně zhruba o 1 500 Kč nižší. Tento jev je důsledkem absence větší občanské vybavenosti v obci a soukromých služeb.

4.4.4 Výdaje na obyvatele

Stejným způsobem jako daňové příjmy lze vyjádřit i přepočtené výdaje na obyvatele pro sledované obce. Výpočet je prováděn přes následující vzorec:

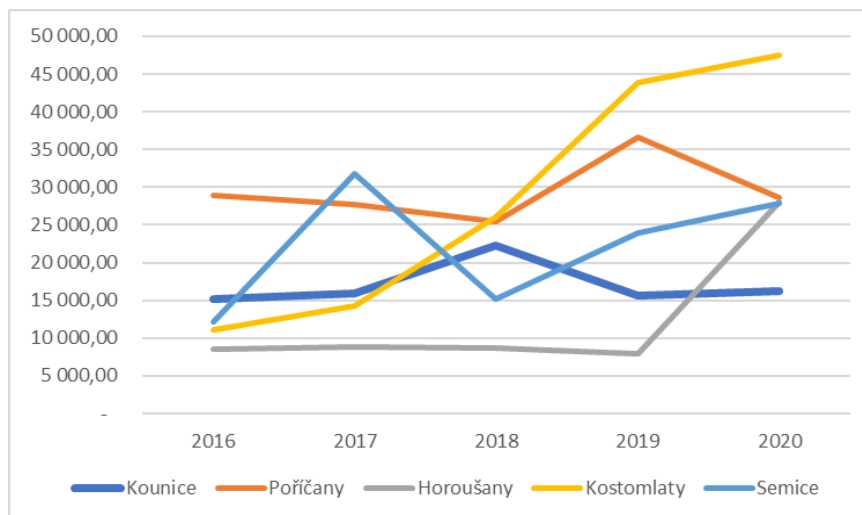
$$\text{Výdaje na obyvatele} = \frac{\text{Výdaje v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Pokud do vzorce dosadíme zjištěné hodnoty za daný územní celek a zkoumaný rok (v tomto případě 2016), vypočteme následující:

$$\text{Výdaje na obyvatele} = \frac{20793683,06}{1367} = 15211,18$$

Obdobným způsobem je pak možné zjistit hodnoty pro celou časovou řadu v rozmezí let 2016 až 2020. Zjištěné výsledky jsou zachyceny graficky v grafu č. 25.

Graf 25: Vývoj výdajů na obyvatele v rozmezí let 2016 až 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Ve srovnání s grafem č. 25 je vývoj výdajů daleko různorodější, neboť zahrnuje jak běžné (pravidelné a stabilní) výdaje, tak i kapitálové (nepravidelné) výdaje. I proto bylo možné, aby nejvyšších výdajů na obyvatele dosáhly v pětiletém časovém horizontu hned 3 různé obce – Poříčany, Semice a Kostomlaty. Vývoj výdajů na obyvatele v obci Kounice je ve srovnání s ostatními podprůměrný. Nejvyšší hodnoty 22 217,42 Kč dosáhl v roce 2018, kdy byly součástí kapitálových výdajů náklady na pořízení hasičského vozu a na rekonstrukci silniční komunikace. U vývoje Kounic reálně nelze pozorovat žádný trend. V důsledku zahrnutí běžných i kapitálových výdajů není možné relevantně daný graf srovnat s běžnými příjmy na obyvatele.

4.4.5 Přijaté transfery na obyvatele

Obdobným způsobem je možné se zaměřit i na další složku příjmů, kterou jsou přijaté transfery, tedy dotace. Tyto příjmy lze vyjádřit jako poměrovou hodnotu na počet obyvatel sledované obce. Výpočet je prováděn přes následující vzorec:

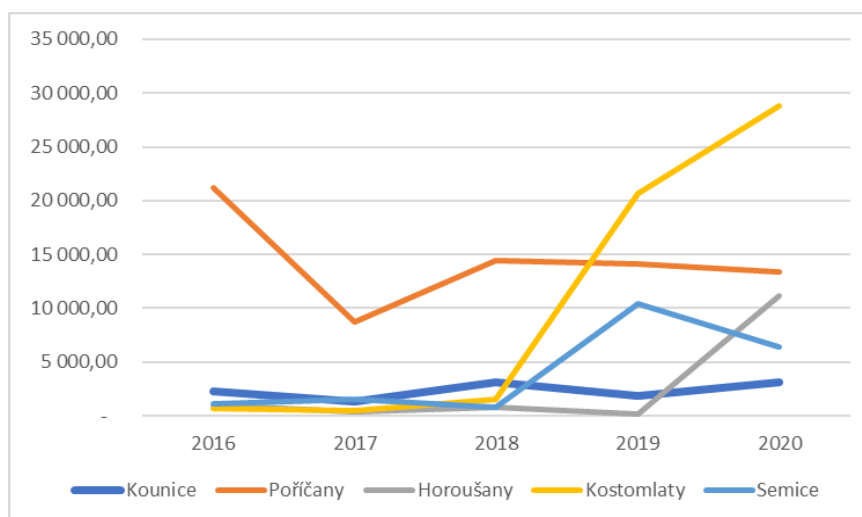
$$\text{Přijaté transfery na obyvatele} = \frac{\text{Přijaté transfery v roce } X}{\text{Počet obyvatel v roce } X}$$

Pokud do vzorce dosadíme zjištěné hodnoty za daný územní celek a zkoumaný rok (v tomto případě 2016), vypočteme následující:

$$\text{Přijaté transfery na obyvatele} = \frac{3108857}{1367} = 2274,22$$

Obdobným způsobem je pak možné zjistit hodnoty pro celou časovou řadu v rozmezí let 2016 až 2020. Zjištěné výsledky jsou zachyceny graficky v grafu č. 26.

Graf 26: Vývoj přijatých transferů na obyvatele v rozmezí let 2016 až 2020

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedené analýzy

Poslední uvedený graf zobrazuje přijaté transfery všech zkoumaných obcí a zobrazuje výrazně odlišné výsledky než v předchozích případech. Zatímco Kounice, Horoušany a Semice mají vcelku stabilní vývoj nízkých příjmů z přijatých transferů, které se pohybují v prvních třech letech okolo 1 000 až 2 000 Kč na obyvatele, Poříčany mají dlouhodobě vysoké příjmy z přijatých transferů. Zlom nastává v roce 2019, odkdy jsou Kostomlaty nad Labem, pravděpodobně v důsledku změny vedení a politické orientace, nejlepší v čerpání těchto prostředků na obyvatele a efektivně tak využívají dotačních prostředků. Nutno doplnit, že Kounice dosáhly v roce 2020 nejnižších přijatých transferů na obyvatele mezi zkoumanými obcemi.

5 Závěr

Sledovaná obec Kounice hospodařila v celém sledovaném období, vyjma roku 2018, s přebytkem. V roce 2018 schodek činil 1 329 566,64 Kč, hned v následujícím roce však vedení obce dosáhlo vysokého přebytku 9 854 111,78 Kč díky nejvyšším daňovým příjmům a eliminaci většího množství kapitálových výdajů. Průměrný výsledek hospodaření ve sledovaném pětiletém horizontu činí 3 852 367,92 Kč; další statistický ukazatel, medián, pak dosahuje 2 689 516,40 Kč.

Nyní je vhodné se zaměřit na výsledky získané prostřednictvím analýzy a provést syntézu těchto poznatků.

Prvním aplikovaným analytickým přístupem byla vertikální analýza, která byla provedena zvláště v každém roce a v rozmezí let 2016 až 2020, přičemž získané poznatky byly konfrontovány se čtyřmi dalšími sledovanými obcemi. Daňové a nedaňové příjmy se napříč jednotlivými obcemi a sledovanými obdobími z hlediska struktury (a často ani objemu) takřka nemění. Daňové příjmy nejčastěji tvoří především daň z přidané hodnoty, následovaná daněmi z příjmů fyzických osob a daněmi z příjmů právnických osob. Nedaňové příjmy pak obvykle tvoří příjmy z pronájmu obecních nemovitostí (v případě obce Kounice se jedná zejména o sociální byty). Výše kapitálových příjmů se však značně liší a závisí zejména na prodeji obecních nemovitostí. Přijaté transfery jsou pak nejvyšší u obcí Poříčany a v pozdějším období i Kostomlaty nad Labem. Nutno podotknout, že v případě Poříčan se jedná hlavně o převody z rozpočtových účtů, zatímco Kostomlaty nejčastěji čerpají účelem vázané dotace ze státního rozpočtu.

Stejně jako daňové a nedaňové příjmy jsou i běžné výdaje z hlediska rozmanitosti těmi méně atraktivními, většina stálých a pravidelných výdajů plyne na provoz územní samosprávy a fungování obecního zastupitelstva. Velkou část těchto výdajů si dále vyžádá provoz mateřské či základní školy v obci. Neexistence těchto institucí je dobře vidět na případu obce Horoušany, kde byly výdaje (obecně) v letech 2016 až 2019 na obyvatele nejnižší. Proti tomu kapitálové výdaje reflektují aktuální potřeby obcí – v Kounicích se jedná zejména o opravu silničních komunikací, v Kostomlatech o rozvoj technické infrastruktury, v Horoušanech byla provedena rozsáhlá modernizace čističky odpadních vod, v Horoušanech byly vystavěny nové obecní byty.

V práci byly dále sledovány základní poměrové ukazatele rentability, zadluženosti, likvidity a ukazatel autarkie. Z hlediska rentability obec doporučených hodnot spíše

nedosahuje. Doporučená hodnota rentability aktiv je dosažena pouze ve dvou letech ve zkoumaném období, doporučené hodnoty rentability vlastního kapitálu není dosaženo ani v jednom období. Nutno však podotknout, že obec Kounice není výrobním podnikem, pro který jsou tyto limity obvykle nastaveny. Z hlediska celkové zadluženosti dosahují Kounice pouze minimálních hodnot, které oscilují okolo 1 %, a jsou tedy zanedbatelné. Co se týče likvidity, obec výrazně převyšuje doporučené hodnoty⁷ ve všech sledovaných ukazatelích díky velkému množství oběžných a peněžních aktiv. Ukazatel autarkie, klíčový zejména pro neziskové organizace, pak opět vypovídá ve prospěch obce, jejíž výnosy výrazně převyšují náklady.

Dále byla v práci provedena horizontální analýza příjmů a výdajů obce Kounice, kde byl sledován i bazický a řetězový index obou hodnot. Tyto indexy vhodně upozornily na růsty a poklesy obou zmíněných výstupů a potvrdily výše sledovaný dlouhodobý rostoucí trend. Z hlediska hospodaření obce Kounice jsou příjmy dlouhodobě mimořádně stabilní, a to nejen v oblasti daňových a nedaňových. Ty se pravidelně (meziročně) zvyšují zhruba o 10 % (s výjimkou v roce 2020). Proti tomu běžné výdaje obce jsou nejvíce alokovány do činnosti obecního zastupitelstva a provozu mateřské a základní školy. Kapitálové výdaje jsou nejčastěji určeny na opravu a výstavbu nových komunikací a chodníků, na stavební úpravy v budově školy a v roce 2018 byl větší objem finančních prostředků alokován na nákup hasičského vozu. Dále je třeba říct, že vývoj hospodaření obce Kounice v roce 2020 byl dle dostupných dat značně ovlivněn pandemií Covid-19.

Na závěr byly ve vlastní práci provedeny přepočty daňových příjmů, celkových výdajů a přijatých transferů na aktuální počet obyvatel obce. Tento výpočet upozornil na další skutečnosti, např., že obec Horoušany má z daného hlediska nejnižší příjmy i výdaje. Obec Poříčany pak výrazně „žíví“ převody z rozpočtových účtů. Kostomlaty nad Labem se v této věci (pravděpodobně díky změně vedení obce na konci roku 2018) také výrazně posunuly. V případě samotné obce Kounice a z hlediska přijatých transferů je třeba říct, že obec nedosahuje svého možného potenciálu, z hlediska čerpání dotačních prostředků dokonce v daném regionu patří mezi nejméně aktivní.

V celém sledovaném období je vývoj hospodaření obce (co se struktury příjmů, výdajů i sledovaných poměrových ukazatelů týče) mimořádně stabilní, což může vypovídat o dlouhodobě úspěšném fungování. Obec s přijatelnými výsledky uzavřela rok 2020, který byl

⁷ Určené primárně pro soukromý sektor.

ovlivněn pandemií Covid-19 a nadále zde probíhá rychlá výstavba a přísun nových obyvatel. Přesto lze dohledat potenciální příležitosti ke zlepšení fungování obce. Ty však nemusí vždy zcela souviset s jejím hospodařením.

Mezi potenciální příležitosti patří následující:

- Obec by mohla a měla alokovat část svých volných finančních prostředků do cenných papírů či jiných investičních aktiv za účelem jejich zhodnocení. Dle ukazatelů likvidity od roku 2019 představují tyto prostředky zhruba dvacetinásobek adekvátní (krátkodobých či okamžitě splatných) závazků. Obec by tímto způsobem získala další zdroj příjmu.
- Dále by se obec mohla zaměřit na větší čerpání dotací za účelem dalšího rozvoje obce a občanské vybavenosti. Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel by obci neprospělo, pokud by občanská vybavenost měla své limity a zpomalil se růst obyvatel. Jako další vhodné kroky se tak nabízí zřízení obecní policie a základní zdravotní infrastruktury (ordinace praktického lékaře a stomatologické ordinace). V souvislosti s tím by pravděpodobně rostl i sektor služeb v dalších odvětvích soukromého sektoru.
- Jako relativně rizikové se může jevit doporučení zvýšení obecních výdajů v přepočtu na počet obyvatel za účelem fungování dalších (výše i níže) uvedených návrhů. Příjmy totiž výdaje dlouhodobě převyšují, zároveň by situaci pomohlo výše popsané zvýšení čerpaných dotací.
- Obec dále dlouhodobě postrádá přímé autobusové spojení s hlavním městem, kterého využívají jak osoby pracující, tak i studující v hlavním městě. V úvahu připadá takřka výhradně autobusová doprava, neboť Kounice nejsou napojeny na železnici. Tento krok nutně nevyžaduje přímé spojení v rámci sítě PID, protože doprava může být zajištěna soukromým dopravcem v rozsahu tří až čtyř otáček v pracovní dny (jako je tomu v případě mnoha obdobně velkých obcí ve Středočeském kraji).
- Dále je vhodné upozornit spíše na drobnosti, které by mohly mít vliv na zvýšení kvality života v obci. Mezi ně lze zařadit rozvoj turismu (vznik ubytovacího zařízení); vytvoření tlaku na rekonstrukci kounického zámku s možnou finanční spoluúčastí obce (aktuálně je však v soukromém vlastnictví); vznik turistických stezek; propagace místního pivovaru; vznik čerpací stanice

pohonných hmot, rozšíření cyklostezky z okrajových částí Prahy až do obce Kounice.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Seznam knižních zdrojů

- [1] CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, c2008. ISBN 978-80-87123-06-5.
- [2] ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.
- [3] HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR. 2., upr. vyd.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-263-9.
- [4] HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR. 3., upr. vyd.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.
- [5] KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-910-4.
- [6] KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
- [7] MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000. Příručky pro praxi a studium veřejné správy. ISBN 80-86199-23-1.
- [8] MUSGRAVE, Richard A. a Peggy B. MUSGRAVE. *Public finance in theory and practice*. 4th ed. New York: McGraw-Hill, c1984. ISBN 978-0070441262.
- [9] NAHODIL, František. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4.
- [10] NEČADOVÁ, Věra. *Veřejná správa*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2009. ISBN 978-80-87035-19-1.

- [11] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.
- [12] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-358-4.
- [13] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- [14] PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-21-9.
- [15] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-34-5.
- [16] PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2789-9.
- [17] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- [18] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-5534-2.
- [19] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [20] THAPA, Ishwor. Public Administration: Meaning, Scope and Its Nature. *Master in Public Administration (MPA) Public Administration Campus, Tribhuvan University*. 2020, July 2020, 1-9. Dostupné z: doi:10.13140/RG.2.2.33704.80641
- [21] TOTH, Petr. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.
- [22] WILSON, Woodrow. *The study of administration*. In R. J. Stillman, II. Public administration: Concepts and cases, 1887. s 6-17.

- [23] WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-304-9.
- [24] Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích ze dne 12. dubna 2000
- [25] Zákon č. 250/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ze dne 9. 8. 2000

6.2 Seznam elektronických zdrojů

- [1] Výnos dluhopisu 10R - ČR: Úrokové sazby finančních trhů [%]. *Kurzy.cz* [online]. 2022, 6. 3. 2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/cnb/ekonomika/vynos-dluhopisu-10r-cr/>
- [2] SMO ČR. Schéma rozpočtového určení daní v r. 2021. *Svaz měst a obcí ČR* [online]. 2021, 21. 4. 2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/financovani-obci/a/schema-rozpoctove-urceni-dani-v-r-2021-%E2%80%93-prehledne>

6.3 Seznam zdrojů vstupních dat analýzy

Kounice

<https://www.kounice.cz/?p=653>
<https://www.kounice.cz/?p=1675>
<https://www.kounice.cz/?p=2205>
<https://www.kounice.cz/?p=2713>
<https://www.kounice.cz/?p=3349>

Poříčany

<https://www.obec-poricany.cz/urad/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-poricany-za-rok-2016-1004.html>
<https://www.obec-poricany.cz/urad/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-poricany-za-rok-2017-1118.html>
<https://www.obec-poricany.cz/urad/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-poricany-za-rok-2018-1216.html>
<https://www.obec-poricany.cz/urad/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-poricany-za-r-2019-1356.html>

<https://www.obec-poricany.cz/urad/uredni-deska/zaverecny-ucet-obce-za-r-2020-1488.html>

Horoušany

<https://www.horousany.cz/seniori/urad/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-a-ucetni-zaverka-obce-horousany-za-rok-2016-1280.html>

<https://www.horousany.cz/seniori/urad/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-a-ucetni-zaverka-obce-horousany-za-rok-2017-1448.html>

<https://www.horousany.cz/seniori/urad/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-a-ucetni-zaverka-obce-horousany-za-rok-2018-1629.html>

<https://www.horousany.cz/seniori/urad/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-a-ucetni-uzaverka-obce-horousany-za-rok-2019-1766.html>

<https://www.horousany.cz/seniori/urad/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-a-ucetni-uzaverka-obce-horousany-za-rok-2020-1861.html>

Kostomlaty nad Labem

<https://kostomlaty-obec.cz/dokument/6106f4219c5246106f4219c5be/>

<https://kostomlaty-obec.cz/dokument/6106f3499c4716106f3499c4fd/>

<https://kostomlaty-obec.cz/dokument/6106f26c2ff1f6106f26c2ff9b/>

<https://kostomlaty-obec.cz/dokument/f784ccf9e93076b125ea0ee3656f2926/>

<https://kostomlaty-obec.cz/dokument/61006c2d1912361006c2d191a0>

Semice

<https://www.obecsemice.cz/m/urad-2/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-obce-semice-za-rok-2016-211.html>

<https://www.obecsemice.cz/m/urad-2/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-obce-semice-za-rok-2017-296.html>

<https://www.obecsemice.cz/m/urad-2/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-za-rok-2018-360.html>

<https://www.obecsemice.cz/m/urad-2/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-za-rok-2019-523.html>

<https://www.obecsemice.cz/m/urad-2/uredni-deska/schvaleny-zaverecny-ucet-za-rok-2020-628.html>

Vývoj počtu obyvatel (data k 1. 1. 2021, odpovídající k 31. 12. 2020)

<https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2017-lala>

<https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2018>

<https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2019>

<https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2020>

<https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2021>

7 Přílohy

Kounice		2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy	Daňové	17 500 607,23	19 264 759,49	22 635 736,78	24 985 229,41	24 188 079,74
Příjmy	Nedaňové	2 357 247,23	2 729 317,55	3 059 269,11	3 540 075,08	2 551 020,14
Příjmy	Kapitálové	516 488,00	86 300,00	645 140,00	1 601 325,00	17 500,00
Příjmy	Přijaté transfery	3 108 857,00	1 908 402,40	4 545 539,60	2 774 891,00	4 899 825,00
Příjmy	Celkové	23 483 199,46	23 988 779,44	30 885 685,49	32 901 520,49	31 656 424,88
<i>Příjmy</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>21 665 440,00</i>	<i>22 680 352,00</i>	<i>27 497 165,60</i>	<i>29 478 343,00</i>	<i>30 432 672,00</i>
Výdaje	Běžné	13 195 782,13	15 254 978,22	15 085 671,68	16 286 543,91	18 291 163,94
Výdaje	Kapitálové	7 597 900,93	7 187 049,01	17 129 580,45	6 760 864,80	6 864 235,08
Výdaje	Celkové	20 793 683,06	22 442 027,23	32 215 252,13	23 047 408,71	25 155 399,02
<i>Výdaje</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>21 665 440,00</i>	<i>22 680 352,00</i>	<i>27 497 165,60</i>	<i>29 478 343,00</i>	<i>30 432 672,00</i>
	Saldo	2 689 516,40	1 546 752,21	- 1 329 566,64	9 854 111,78	6 501 025,86
	Počet obyvatel	1 367,00	1 409,00	1 450,00	1 474,00	1 546,00

Poříčany		2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy	Daňové	19 121 707,92	20 727 424,12	23 594 722,49	25 847 377,82	24 465 004,40
Příjmy	Nedaňové	599 911,49	962 746,38	863 946,06	2 994 188,61	1 440 474,60
Příjmy	Kapitálové	30 990,00	-	-	554 680,00	-
Příjmy	Přijaté transfery	32 605 208,05	13 499 854,40	22 428 697,47	22 122 273,49	21 065 222,45
Příjmy	Celkové	52 357 817,46	35 190 024,90	46 887 366,02	51 518 519,92	46 970 701,45
<i>Příjmy</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>28 558 950,00</i>	<i>22 117 900,00</i>	<i>22 140 500,00</i>	<i>27 050 000,00</i>	<i>2 839 800,00</i>
Výdaje	Běžné	32 196 868,78	20 192 137,94	34 176 880,53	28 139 827,54	26 260 024,24
Výdaje	Kapitálové	12 298 515,52	22 657 188,93	5 427 080,16	29 226 692,05	18 700 996,72
Výdaje	Celkové	44 495 384,30	42 849 326,87	39 603 960,69	57 366 519,59	44 961 020,96
<i>Výdaje</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>26 615 420,00</i>	<i>26 813 512,00</i>	<i>20 218 600,00</i>	<i>47 193 400,00</i>	<i>35 638 300,00</i>
	Saldo	7 862 433,16	- 7 659 301,97	7 283 405,33	- 5 847 999,67	2 009 680,49
	Počet obyvatel	1 538,00	1 549,00	1 555,00	1 565,00	1 569,00

Horoušany		2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy	Daňové	14 648 876,53	15 239 492,38	18 232 350,79	20 866 118,84	20 864 756,68
Příjmy	Nedaňové	3 787 021,65	3 179 407,16	2 583 559,51	1 421 174,35	3 596 807,39
Příjmy	Kapitálové	179 000,00	3 468 965,00	1 845 593,00	1 284 793,28	10 827 476,00
Příjmy	Přijaté transfery	1 380 921,00	499 903,20	1 159 808,00	284 588,00	17 346 356,89
Příjmy	Celkové	19 995 819,18	22 387 767,74	23 821 311,30	23 856 674,47	52 635 396,96
<i>Příjmy</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>13 726 100,00</i>	<i>14 759 000,00</i>	<i>14 759 000,00</i>	<i>19 700 000,00</i>	<i>42 050 000,00</i>
Výdaje	Běžné	9 447 417,34	9 871 535,17	9 870 016,32	10 257 794,68	13 571 919,32
Výdaje	Kapitálové	1 931 840,87	2 311 181,59	2 877 208,43	1 824 119,95	29 986 195,71
Výdaje	Celkové	11 379 258,21	12 182 716,76	12 747 224,75	12 081 914,63	43 558 115,03
<i>Výdaje</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>12 241 000,00</i>	<i>14 874 000,00</i>	<i>14 874 000,00</i>	<i>36 874 000,00</i>	<i>55 144 000,00</i>
	Saldo	8 616 560,97	10 205 050,98	11 074 086,55	11 774 759,84	9 077 281,93
	Počet obyvatel	1 324,00	1 388,00	1 476,00	1 538,00	1 554,00

Kostomlaty nad Labem		2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy	Daňové	23 309 523,22	26 051 692,24	29 170 924,32	38 425 796,27	34 362 911,90
Příjmy	Nedaňové	3 927 049,19	4 744 992,02	4 560 045,58	4 488 082,50	5 092 176,08
Příjmy	Kapitálové	82 090,00	86 800,00	28 704 585,00	11 367 345,00	-
Příjmy	Přijaté transfery	1 219 144,00	930 149,00	2 875 522,20	38 056 210,69	53 343 550,50
Příjmy	Celkové	28 537 806,41	31 813 633,26	65 311 077,10	92 337 434,46	92 798 638,48
<i>Příjmy</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>23 412 500,00</i>	<i>49 374 000,00</i>	<i>53 240 000,00</i>	<i>52 734 000,00</i>	<i>40 577 500,00</i>
Výdaje	Běžné	16 615 059,32	17 393 010,19	23 095 218,40	63 830 043,15	61 569 874,80
Výdaje	Kapitálové	3 691 891,90	9 276 253,30	25 259 297,32	17 063 092,69	26 386 296,63
Výdaje	Celkové	20 306 951,22	26 669 263,49	48 354 515,72	80 893 135,84	87 956 171,43
<i>Výdaje</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>28 980 637,00</i>	<i>63 118 880,00</i>	<i>80 048 720,00</i>	<i>91 697 930,00</i>	<i>96 219 538,00</i>
	Saldo	8 230 855,19	5 144 369,77	16 956 561,38	11 444 298,62	4 842 467,05
	Počet obyvatel	1 838,00	1 873,00	1 858,00	1 844,00	1 850,00

Semice		2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy	Daňové	19 724 764,67	17 088 975,57	20 520 061,92	22 633 121,42	21 698 561,36
Příjmy	Nedaňové	788 161,33	822 581,67	1 367 932,62	1 458 630,25	1 117 834,70
Příjmy	Kapitálové	82 620,00	59 712,00	3 522 548,00	1 001 684,50	2 600,00
Příjmy	Přijaté transfery	1 383 433,00	2 046 399,20	1 004 837,80	14 035 846,00	8 607 920,49
Příjmy	Celkové	21 978 979,00	20 017 668,44	26 415 380,34	39 129 282,17	31 426 916,55
<i>Příjmy</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>13 675 997,00</i>	<i>14 744 997,00</i>	<i>15 334 348,00</i>	<i>19 900 348,00</i>	<i>8 029 920,00</i>
Výdaje	Běžné	10 328 938,37	13 155 958,47	12 040 694,19	19 832 171,89	13 818 897,92
Výdaje	Kapitálové	4 199 997,80	28 269 041,00	8 330 323,00	12 552 894,96	23 454 688,72
Výdaje	Celkové	14 528 936,17	41 424 999,47	20 371 017,19	32 385 066,85	37 273 586,64
<i>Výdaje</i>	<i>Předpokládané</i>	<i>13 675 997,00</i>	<i>14 744 997,00</i>	<i>21 848 780,00</i>	<i>18 567 016,00</i>	<i>16 752 284,00</i>
	Saldo	7 450 042,83	- 21 407 331,03	6 044 363,15	6 744 215,32	- 5 846 670,09
	Počet obyvatel	1 196,00	1 305,00	1 336,00	1 353,00	1 340,00